

ri affectu: Metus enim officium, non uotum extorserat, dolor intra se saltem liberam habebat sententiam. Hunc finem habuit Herodes.

EGESIPPI DE EXCIDIO HIEROSOLYMITA.
VRBIS HISTORIAE LIBER SECVNDVS.

Caput .I.

EPVLTO HERODE LIBERA, ut in defunctos solent, iudicia populi depromebantur: grauem fuisse illum & intolerabilem, iniusta imperia in ciues exercuisse, tyrannum non regem suorum, paricidam domesticum, expilatorem publicum, nemini quicquam dereliquisse, tributis exhausta omnia, locupletatos alienigenas, ludæos exinanitos, qui templo hostem induxerit, sacra omnia sacrilegio contaminarit: beatos qui defecissent cum tormenta uiuentibus non deessent: plura malorum ludæa, post depulsam captiuitatem, in paucis annis sub Herodis imperio pertulisse, quàm in ipsa captiuitate sub hoste barbaro sustinuerit, cum sibi Babyloniorum reges imperitarent, sub illis tolerabilia exilia, quàm sub Herode domesticum domiciliu: ab illis ad sua remissos, ab hoc fugatos: immitiorem Dario, Artaxerxe superbiorem, Medis rapaciore. Superasse finem malorum, ut si sibi exire liceret exilio, ibi diè clauderet: sed accessisse ad seruitutis miseriam Archelaum spontaneum successorem, quod & Herodes referret, & noua adderet: miserum hoc in regnis esse quod dominus eligeret: miserius quod inuitis, imponeret. Solacium seruitutis uideri, si ipsi sibi dominum eligant: eo quod fiat benignior, si deferat imperium: superbius, si usurpet. Longe itaque Archelaum Herode intolerabiliorem futurum, cum iste assumperit regnum, ille acceperit. Ea non solum crebro in ludæa conferebant: uerum etiam Romæ assistente Archelao, perorantibus accusatoribus in os obiecta apud Cæsarem senatumque: ubi de regno Archelai confirmando abrogandoque diu decertatum. Denique cum in templo Apollinis, quod Cæsar condiderat, multisque ornatibus uenustarat, locus esset cognitioni datus, Salomes filius Antipatri, illa quæ supra diximus, & multa alia dicendi ualidius prosequeretur: mirari se quod Archelaus quasi petendum à Cæsare regnum prætenderet, cum usurpatione temeraria iam dudum intra ludæam inconsulto Cæsare regem exercuisset. Quid enim sella aurea, allatumque diadema, nisi regni foret insignia? Quo spiritu præsumperit sedere super thronum regium: de sublimi folio salutare plebem circumfusam, stipantibus armis militaribus, more quodam & usu imperatorum promi diadema, quod Cæsaris iudicio referuari oportuerat: non solum potestate Romani imperii, sed etiam pro iure testamenti? Herodem enim nec præripere potuisse Cæsari uel senatui, quod ipse uel à senatu accepisset, uel à Cæsare recepisset, & superiore testamento expressisse satis propria indicium uoluntatis, quo Antipam succedere sibi in regnum sensu integro ac perpenso consilio declarauerit, & postremo omnia Cæsaris iudicio referuasse, quod quis soluto iam corpe anxius summo periculo, nec ullius iam sensus aut consilii capax, dictauerit non quod arbitrabatur, sed quod ingerebatur. Præceptorem igitur imperii de seipso pronuntiasse, quod non mereret tuo Cæsare iudicio in regnum substitui. Nam si merito suorum conscius foret, petere potius quam usurpare maturauisset. Non petendo autem sed usurpando quæ in petitione consisteret etiam in pecuniariis (negociis, nedum diuitiarum. Denique Fabatū illum Romanæ rei moderatorē & intimū Cæsaris tibi cepi, & à Sylæo ingenti ambitu pecunia, ut impugneret) præiudicare solere, ut posteri litigatores cadat causa: hic uero non pecuniarum quæstus in crimine uocari, sed imperium Romani uiolatum ius, reuerentiam, despectam, spretam prætere, indignum æstimatum Romanæ curiæ senatumque soleret regnum dare atque eripere, & cum Cæsare uetustam conferendi imperii seruaret prærogatiuam. Quid factum esse cum regnare legitime cepisset, quod ante regnum insolentissimum necasset plurimos: quia opere fessis rebus & tributorum alleuamentum poposcerant, remedium postulantis bellum

Libera in de
functū He-
rodē uulgi
iudicia,

Aduersus Ar-
chelaum mul-
ta cogerunt.

Alii codices
Antipatri.

Hæc quæ pa-
rentesi in-
clusa uides, in
scriptis codi-
cibus non ha-
bentur

Ium irrogatum, interfecta nouem milia Iudæorū in ipsa uenerabili apud suos paschæ ce-
lebritate, pro pecudibus homines immolatos, sacrorū qui ad templi festa conuenerant
sanguinem fusum, spectaculum miserabile si quis casorū stragem recenscat, Babylonios
reuertisse arbitraret, quanto crudelius à ciue commissa, quæ in hoste barbaro plena im-
manis sæuitiæ atq; impietatis æstimarent? Hanc sportulam ciuibus datam, hoc sacrificio
Archelaum regni sui primordio cōmendauisse. Debere misereri Cæsarem, senatumq;
reliquiæ Iudææ, quæ quondam liberis fulta populis seruitutem optaret, si modo tole-
rabilem liceret perpeti sub rege iusto, longe illum abesse a iure imperitandī. Siquidem
apud Iudæos nulli regnum cōpetere: nisi ei qui esset ex generatione Iudæ, sicut lex di-
ceret. At uero istum Idumaum genere, quem nulla prosapia regalis origo cōtingeret,
irrepsisse in honorē indebitū. Siquidē cū Antipater sibi atq; Archelao fuerit auus, præ-
stans diuitiis: ceterisq; artibus potens, & maxime Romanorū amicitia, Cæsariq; senio-
ri bello pbatus: cum posset sibi regnum asciscere, nunq̄ tñ affectauerit, quin etiam defen-
dere aliis maluerit q̄ sibi parare, meritoq; illū habitū ut parentē optimū, qui Iudæam in
libertatē uindicauerit uulneribus suis, nec in seruitutē deduxerit Herodē Antonii testi-
monio, qui paternus sibi hospes fuisset in regnū aspirauisse: ex illo Iudæorū res imminu-
tas, egisse ut hostē, non ut rectorem. Cum igit̄ ipse etiam adulter regni fuerit, quo mo-
do potuisse ab eo legitimū regem creari? non deprecari tñ quo minus sub regno sint, se
potius sub Romano agere, cuius sibi gratiam iam inde a Machabæis partam, tantam per
usurpationē regni postea degenerauerunt, ut multo inferiores sint his aduersum quos
Romanam petierūt societate. Deniq; orare sese, ut eadē conditiōe Iudæa, qua Syria præ-
sidiale iudiciū à uobis adipiscat̄, quo deuotionis nostræ detur experimentū, utrum qui
seditiosus ac rebelles uocamur, possimus moderatis iudicibus obtemperare. Aduersus ea
Nicolaus pro Archelao respondens, inquietissimam nationē insolentia suæ asseruit pœ-
nas dedisse, ne hinc potissimum Archelaus inuidia inexcusabilis criminis accerferetur,
si per seditionem pacē turbarent, atq; à Romanorū societate animis atq; armis discederent:
de testamenti aut̄ prælatiōe quis dubitaret, cū & posterius præferri soleat superioribus,
& hoc multo ualidius ceteris uideri debeat, in quo Cæsari confirmandī regalis iudiciū
seruata sit prærogatiua: quo cumulata potius q̄ imminuta Romani nominis reuerentia
sit, si & à uobis Cæsar non præripiat̄ regibus, qd̄ priuatis licet, ut eorū ualeant testamen-
ta, & quæ potissimū sibi cupiant succedere ultimo scribant stilo, atq; ab illis iteꝛ ea uo-
bis honorificētia reseruet̄, ut cōfirmatio iudiciū à uobis petat̄, et is succedat, quæ p̄ ele-
gerit, uos pbaueritis. Quando igit̄ magis sapuit Herodes cum tibi Cæsar seruauerit præ-
rogatiuam, an qm̄ præterit? Vbi Antipas substituit, Cæsar præterit: Vbi Archelaus sub-
rogat̄, Cæsar asciscit: sine firmamento nulla res stabilis. Diuino itaq; iudicio ubi iustitia
deerat, uel simulationi, uel uoluntati firmamentū defuit. Vbi aut̄ æquitas examini sup-
petebat: robur quæsitum ut iudiciū confirmaret̄. Considera igit̄ utrum fecerit iniu-
riam qui te elegit, aut si rescindi debeat, quod te arbitro sancientū reliquit rex omnium
dño: cui iure etiam reges cedunt potestate. Qui em̄ sciuit quæ elegerit ad confirmandū,
sciuit utiq; quæ eligeret ad imperandū, nec in successore falli potuit, qui non est falsus in
confirmatore. Nam qui arbitrum constituit te, cognouit utiq; talem successorē sibi con-
stituendū, qui tibi quæ constitueres non displiceret. Auditis partibus Cæsar sn̄iam di-
stulit: deinde collato cū senatu consilio, Archelaum genti p̄posuit, ut fungeret̄ rectoris
munere, non regni honore. Spopōdit tñ & regnū daturū: si se ita gereret, ut pbaretur.
Iam em̄ tentamenta dissensionis Israëlitiçi populī nuntiabant. Tetrarchas duos consti-
tuit Herodis filios, Philippum & Antipam: qui cum Archelao de regno certauerat,
Herodis forori cui nomen Salome delegatum seruauit: etiam alia ipse adiunxit. Dua-
bus quoq; filiabus Herodis mille talenta quæ sibi relicta erant dispersenda arbitratus:
addidit etiam alia sexcenta milia, & ea Pheroræ liberis sociari censuit.

Caput .II.

INterea quidam ex iuuenibus simulās se Alexandrū, & p̄pter misericordiam ab his,
quibus necandī munus ab Herode patre mandatū foret: subrogatis aliis in locū su-
um cū fratre se Aristobulo dimissum Miletū petiit: & inde Romam, quo difficili-
us apud

Nicolaus su-
prædicta re-
fellit.

Als impro-
bandum.
Archelaus re-
ctoris mune-
re fungit̄ nō
regis honore

quod incognitus cog-
noscatur comperto
seruatum plene nou-
um habuit. Sed reli-
quias in Cipro infi-
lites cinguerunt. I-
tem speie similiter
regis filius, à Iudæis
non qui ultra priua-
tum qd̄ superfluis fun-
dæam p̄pter obse-
retes causa, Vienn-
nom luit, qui nec à
Alexander obiit p̄-
locum genita: qui
non nuptiis. Quo de
mariti filios: patri
deuiceret Mariam
lier in Iudæam redi-
gnante similis a cōpl-
es erga te seruati m-
nuptias nō refugera-
decauit iniuria, ut
nhi curæ ne diuiti-
uictus matrimonii
p̄t defuncta, fidē si-
uoluntatibus.
P̄se quoq; Arch-
Cui quæret̄, n̄
maxima & amp-
us qui arua arato si-
obtorbeat merita su-
diciū Romam de-
somnia suū. Princi-
uincie, quo noie R-
ois appellauerunt.
culo: quia Antip-
natē suæ gentis L-
re defunctus est: re-
genitū coniuge suo
Philippus quoq;
positū nobis est ap-
n̄, sibi q; exitū accel-
q̄ Cæsaris imagē:
notus populus cū re-
p̄. Dū hæc i Iudæa g-
Herodē tetrarchā ap-
geret, plurimos sibi al-
erni nois gratia amal-
us, an quodā p̄sagic-
quodam die manu-
ratorē, Quo produ-
t̄, & grauibus mo-

us apud incognitos cognoscere. Vbi facile ludæos ad regē nouitatē promptissimos excitauerat: nisi comperto eo Cæsar ad se eum perducī ocyus per Geladum quēdam, qui Alexandrum plene nouerat præcepisset. Geladus ubi iuuenē uidit, similitudine deceptus hæsitauit. Sed reliqua perspicuens indicia nō cōuenire, quæsiuit ubi erat Aristobulus: at ille in Cypro insula degere asseruit, cauentē insidias, eo quod cōiuncti inter se fratres facilius extinguerent. Deinde ad Cæsare deductus, aperuit ilico impunitate pmissa fretum, se specie similitudinis quod esset Alexander simulasse, ut innumerabilia munera quasi regis filius, à ludæis cōsequeret. Cæsar dolū risit, sed & ipm̄ immunē dimitti iubet, eos qui ultra priuatū modū quasi regis filio detulerant, satis multatos esse pronuntiavit, quod superfluis sumptibus infinita dispendia tolerauissent. Archelaus autē pfectus in ludæam ppter obscenitatē morū & insolentiam accusatus apud Cæsare, cognita inter partes causa, Viennam relegat, opesque eius thesauris Cæsaris associata: hoc merito pretium luit, qui nec à fratris sui germani coniuge suas compresserat cupiditates. Nam ubi Alexander obiit patris imperio neci traditus, Glaphira uxor eius Archelao rege Cappadocum genita: quēadmodū supra memorauimus Libyes regi Tybe secundis est copulata nuptiis. Quo defuncto reuertit ad patrē: illic eam contēplatus Archelaus, quod fratrem mariti filioque patruū, haudquaquē pie refugiendū arbitraret, ita deperire cœpit, ut uxorē deiceret Mariamne, & Glaphiram in locū illius substitueret. Non multo post ubi mulier in ludæam rediit, uidit in somnis Alexandrū, & completi desiderauit. At ille indignanti similis à cōplexu refugus, uisus ē dicere: Hæc ē Glaphira promissi fides? Ita amor erga te seruasti meos? quorum memorē te esse oportuit. Sed esto adolescentula, secūdas nuptias nō refugas, etiā ne tertias, etiā ne fratrem mariti appetere debueras. Ita te mea delectauit iniuria, ut in meam domū tertio nupta cōiugi remeare nō erubesceres. Sed mihi curæ ne diutiùs maneat contumelia mea, contagioque tua: nec longū latabit fratrum incestus matrimonii. Exurrexit mulier & familiaribus narrauit somniū, atque ipsa biduo post defuncta, fidē fecit, quod hmoi cōiugia nec uiuorum legibus impunita sunt, nec mortuorum uoluntatibus.

Caput .III.

Ipsē quoque Archelaus uidit in somnis spicas nouē, plenas & magnas a bobus uorari. Cui quærētī, rōdit interpretes: Nouē spicis nouē annos signari, quibus p̄tati usus sit maxima & amplissima. Nono itaque anno imperii sui mutationē eidē fore, eo quod boves qui arua aratro soleant interuerrere, mutationē signēt laboriosam, quæ deuoret atque absorbeat merita superiora. His itaque cognitis quinto die uenit à Cæsare, qui cum ad iudicium Romam deduceret: In quo condēnatus & actus in exiliū etiam morte impleuit somniū suū. Principatus gētis qui ad Archelaum ptinebat conuersus est in nomē prouinciæ, quo nō ē Romani, cū in ius suū uincēdi redigerēt procul positas regiōes, puincias appellauerunt. Manserūt tamē tetrarchæ ut erant Philippus & Herodes mutato uocabulo: quia Antipas prius nuncupabat: Nam Salome moriēs, loca quæ tenuerat, & potestati suæ gentis Libyæ uxori Cæsaris dereliquerat. Is status erat ludææ, quando Cæsar defunctus est: relinquens Tiberiū priuignum suum, Libyæ uxoris filiū ex superiore genitū coniuge successorē Romani imperii: cuius in honorē Tiberiadē Herodes cōdidit. Philippus quoque Libyam urbē matris suæ uocabulo nūcupandam putauit. Et quia ppositū nobis est aperire causas, quibus populus ludæorum à Romano imperio descieuerit, sibi que exitiū accelerauerit, Pilatū puincias p̄sidē initiū ruinae dedisse res indicat: quāquod Cæsaris imagēs Hierosolymitanis ædibus iferri primus oīm nō dubitauerit. Quo motus populus cū resisteret, atque ille recipiēdas imagēs cēseret, plurimos in mortē cōegit. Dū hæc i ludæa gerunt, Agrippa Aristobuli filius Romā aduenit, cupiēs aduersus Herodē tetrarchā apud Tiberiū iudicio cōtēdere: sed despectus a Tiberio cū Romæ degeret, plurimos sibi asciiuit ad amicitia: & maxime Germanici filium Caiū, quē siue paterni noīs gratia amabilē populo, seu regii generis propinquitate proximū imperio ratus, an quodā p̄sagio studiosius excolebat, quā uel ætatis, uel honoris eius rō patiebat, ita ut quodam die manus eleuans deprecaret, ut maturius Tiberio mortuo Caiū uideret imperatorē. Quo prodito per Euthicum libertum suum Agrippa iussu Tiberii in uincula ducit, & grauibus modis excruciat, non ante dimissus quam Tiberius diem clauderet.

Cuius

Archelaus
pp̄t obscenitatē morū
& insolentiam
apud Cæsare
re accusat.

Sōnium Archelai de nouē m̄ spicis a bobus uoratis.

Vnde ortū habuit nomē prouinciæ.

Cuius tēpora fœda ludibriis, caprazq; secessus, ignauia intolerabilis; nullū tñ efficacis uirg operis in necē eius excitauerūt, recētis ut arbitror Romani Imperii reuerētia, siue terrore fœuissimæ crudelitatis, quia plerunq; asperitas quo grauior, eo tutior est.

Caput .IIII.

Ludibrium
Paulinæ fœ
minæ famo
sum.

EO imperitāte, famosum ludibriū Paulinæ spectatissimi generis fœminæ Romæ percelebratū est. Quæ cū egregiam castitatis famam apud oēs haberet, esset etiā spectatissimi decoris & eminetis gratiæ, tentata Mundi equestris militiæ ducis interpellatiōibus, nec inflexa: uitiō nimia superstitiōis, patuit errori: Mūdus namq; sub ornatis lfidis sacerdotibus, qui uelut Annbis ad eam mandata perferēt, q̄ eam ad tēplū inuitaret, delectatū se eius sedulitate & pudicitia: noctē posceret, habere se, qd̄ eidē secreto uellet cōmittere. Qd̄ illa accipiēs læta, ad maritū detulit deū suis adesse uotis, ab eo suam posci p̄sentiam, negare se nō posse obediētiam. Itaq; & ex sua, & ex mariti sinia pergit ad templū lfidis, noctē exigit, remotisq; p̄cul arbitris, quasi sacri cognitionē mysterii perceptura, sese stratis cōposuit suis, æstimans q̄ ad eam deus suus in somnis ueniret, & per uisionē sese eidē demonstraret. Vex; ubi aliquid noctis p̄cessit, quo facilius mulier plena somni deciperet, Mundus assumpto uultu Anubis habituq; aduenit, uestimēta alleuat, in oscula ruit. Expergefacta mulieri Anubē se eē dicit, uultū Anubis p̄tendit: illa deū credidit, beatam se eē asserit, q̄ eam dignatus sit uisitare dñs deus suus. Amplexū petēti nō negat, refert tñ utrū deus possit homini misceri. Ille p̄mit exēpla, q̄ & louē summū deoz; Alcmena suscepit: & Leda eiusdem cōcubitu potitata, et plurimæ aliæ quæ ediderint deos partu, de se quoq; ex illa deū esse generandū persuadet, mulierī cōcubitu miscet, redit ad moritū lætior, dicēs q̄ mixta deo sit mulier, & eius p̄missu deū eēt generatura. Fit ingēs in stupro mulieris & mariti gaudiū. Postea occurrit Mundus, & ait mulieri: Beata Paulina cōcubitu dei, magnus deus Anubis cuius tu accepisti mysteria. Sed disce te sicut diis, ita & hoībus nō negare, quibus dii tribuant qd̄ tu negaueras, quia nec formas suas dare nobis, nec nomīa dedignant. Ecce ad sacra sua deus Anubis uocauit & Mundū, ut tibi iūgeret. Quid tibi p̄fuit duritia tua, nisi ut te. xx. milia um quæ obtuleram defraudaret cōpendio? Imitare deos indulgentiores qui nobis sine p̄tio tribuunt, qd̄ abs te magno p̄tio impetrari nequitum est. Quod si te humana offendunt uocabula, Anubē me uocari placuit, & noīs huius gratia effectū iuuit: Hoc perstricta sermone mulier, illudam se intellexit, & dolēs iniuriam pudicitia, confessa est fraudē marito. Ille nihil habēs quod uxori indignaret, cui ipse cubandū in tēplo pratē permiserat, & cōsciū cōiugalī castimonīæ, principi querelam detulit. Qui motus potētis uiri cōtumelia, atq; atrocis flagitii cōmento, sacerdotes ē tēplo rapit, quæstioni subiicit, confessos necat, simulacrū lfidis Tiberi demergit, Mundo fugiēdi ptās cōcessa, eo q̄ ui amoris & formæ superatus gratia, leuioribus cōmissoz; suoz; pretiis multatus æstimaret.

Caput .V.

Quod igif ludibriū imperitante Tiberio acciderit, nō putauī praterēundū, ut ex eo deformitas colligat̄ imperatoris. Sicut em̄ boni principis uita, probitatis quædam p̄scriptio, & per uniuersos uiuēdi forma est: ita imperatoris colluuiō, lex flagitioz; est. Ab eo missus Pilatus est in ludæam uir improbus, atq; in exiguo ponēs mendaciū, circūuenit Samaritanos: ut montē cui nomē Gadir peteret, erat em̄ illis sacratu, eo quod uellet eoz; mysteria cognoscere. Et ascendēs, populū p̄uenit equitatu, pedestriq; exercitu strauit, affictōq; crimīe, quod à Romanis discere & cōciliabulū sibi quærere p̄parassent. Quid em̄ nō auderet, qui etiam Christū dñm ad salutē humani generis adueniētem, multis & diuinis operibus pfundētē in homines misericordiæ suæ gratiam, nihilq; aliud docentē, nisi quo primū deo, deinde imperatoribus faceret populos obediētes, cruci suffixerit? Demēs q; qui minister eēt sacri legi furoris, ut interficeret autorē salutis. Ex illo itaq; ludæoz; res perditæ, ex illo exitū gēti tēploq; maturatū excidiū. Nā si Herodes, q̄ Iohānē neci tradidit, pfidiæ & crudelitatis suæ p̄tū luit, deiectus regno, atq; exilio datus: q̄to magis p̄cipitibus furiis actū intelligi dat̄ eū, q̄ Christū occiderit? Quæ causa at̄t fuerit mortis Iohānis breuiter expediā; Philippū & Herodē, qui prius Antipas dictus est, germanos fuisse supra oñdimus.

Vxorē

Deos hoīb;
nuptos affe-
rit.

Mūdus Pau-
linæ sub Anu-
bis p̄tētextu
concupuit.

Pilat^o uir im-
probus Chri-
stū crucifi-
xit.

Ex Pilato
Iudæoz; gē-
ticitium

Vxorē philippi Herodis. Nō uult hoc Iohannes in carcere deum diuina legis exco-
ludibrium reprehendit, qui fratris
p̄p̄tis. Hinc excita-
us autor Herodias, y
Romam perge-
niam, quod fugit
um Agrippa ex p̄-
conferat Cæsare n̄
fectus, dum Cai a
Iulio Augusto a
re animi cōsump-
um uideri, atq; ap-
perato sine imper-
uicis nō reuocabi-
si oīa aduersum iu-
pa: sed dū uellet n̄
p̄p̄uidebat enim
Nec minorē poter-
um Caio perēpto
lio Agrippam leg-
n̄ gratia, pax cōuer-
ren subrogat
Iste quoq; Cli-
no imperio p̄-
fraudibus uali-
tate principatus e-
to consuluit, princ-
atq; in exitū eius b-
uigio tenebat: p̄p̄-
bant, cui debebat
rita regnarēt. Tali
Iudæis ob grauiorē
pit in seditiones g-
arus princeps lat-
deæ p̄zerat. Ron-
nero infractus est,
um pullulauit ge-
is insidiantes sine:
uibe stipamine per-
reces, cōferto popo-
que etiam mors pi-
nus fuisse alieno uult-
uel dissimulatione fac-
& celandis ars. Occidi-
uientū q̄ crimina i-
horatur: grauiore tam-
uallis, in animis tim-
arius metueretur. (C-
orum cōtubernio,

Vxorē philippi Herodiadē, quā Herodes illicito ac nefando sibi sociavit iure matrimo-
 niū. Nō tulit hoc Iohannes, & ait illi: Nō tibi licet uxorē habere fratris tui. Tum ille cō-
 motus, in carcerem detrusit Iohannē. Nec multo post necavit uirum iustum, & constā-
 tem diuinā legis executorem. Non solum em̄ quasi prädicator euangelii, fraterni cubi-
 lis incestum reprehendebat, uerū etiam quasi legis executor, prauaricatorem legis con-
 demnauit, qui fratris uxorem uiuētis eripuerat, præsertim habentē semē de germano
 ipsius. Hinc excitata Iudæorū ferē omnium in Herodē odia, & pœna accelerata; Cuius
 autor Herodias, uidens Agrippam plurimū praualuissē apud Cæsarem, compulit
 eum Romam pergere, quo sibi imperatoris gratiam cōciliaret, obiectans desidia contu-
 meliam, quod fugitans labores dum moratur domi, indignos sibi pateret auferri. Nam
 cum Agrippa ex priuato rex factus sit, quanto magis ipsi iam dudū tetrachæ quo regnū
 conferat Cæsare nō dubitaturū. Itaq; mulieris opprobria nequaquā sustinēs, Romam p-
 fectus, dum Cæii amicitiam petit, ab Agrippa accusatus etiam tetrarchiam amisit, quam
 a Iulio Augusto acceperat, & fugitans in Hispaniam unā cū uxore Herodiade mæro-
 re animi cōsumptus est. Mortuo quoq; Tiberio Caius successit, qui dominū se & de-
 um uideri, atq; appellari uolens, causas dedit Iudæis grauissimæ seditionis, ac nisi pro-
 perato sine imperiū clausisset, Iudæorū genti finē fecerat maturiorē. Nō solum em̄ ab il-
 licitis nō reuocabat suos, uerū etiam missis in Iudæam, ultima supplicia minitabatur, ni-
 si oīa aduerfum ius & fas religionis armis patrarēt. Plurimū eius potuit imperio Agrip-
 pa: sed dū uellet muro ambire maxio Hierosolymā, ut Romanis fieret inexpugnabilis
 (præuidebat enim imminētē ruinam) morte præuentus, opus imperfectū reliquit.
 Nec minorē potentiam exercuit impetitante Claudio: P̄sius quoq; primitiis interfuit,
 cum Caio perēpto, ipse à militibus assumptus, in imperiū resistētē sibi senatu, regni tæ-
 dio Agrippam legatū direxit: quo inter p̄missa moderatoris imperii fides, diffini-
 ta gratia, pax cōuenit: in locum Agrippæ patris Agrippa filius eius à Claudio Cæsare
 rex subrogatus est.

Caput .VI.

Ipsē quoq; Claudius exactis tribus & decem annis, cum deficeret Neronē Roma-
 no imperio principē dedit: captatus uxoris Agrippinæ peruationibus, quæ tantū
 fraudibus ualuit, ut filiū imperatoris Britannicū designatū successorē ipso iure na-
 turæ principatus exortē redderet. Cuius artis mox pœnituit eam: quia dum ex se geni-
 to consuluit, principē suū negauit, ignara quod elatus imperio: nec matrē agnosceret,
 atq; in exitiū eius beneficii mercedē inuerteret: idem tamē Octauia Claudii filiam con-
 iugio tenebat; præpostero ordine gener filio prælatus: quia mala reipu. præpondera-
 bant, cui debebat paricida sacrilegus, incestus: ut in eo crimina nō ulla bonæ artis me-
 rita regnarēt. Tali imperatore seu mortū eius intuitu atq; ignauia cōtemptu: siue quia
 Iudæis ob grauia sacrilegia, auerso præsidio dei summi ultimū excidiū præparabat: eru-
 pit in seditiones graues, latrocinia, dissensioēs eorū insolentia, quos per. XX. annos Elea-
 zarus princeps latronū grauissime depopulatus: aliquando tamē captus à Felice qui Iu-
 dææ præerat, Romam directus graues pœnas dedit: Nec sic quidem graui cæsorū nu-
 mero infractus est populus Iudæam inhabitatiū: sed in ipsis Hierosolymis aliud latro-
 num pullulauit genus, qui uocabantur sicarii, nō iam secretis abditis, nec tenebris noctur-
 nis insidiantes sine aliquo præsidio commentibus: sed luce diei atq; in medio urbis &
 turbæ stipamine percutiebant, quoscunq; propius accesserant: breues manu gladios ge-
 rentes, cōferto populo permixti, ubi adhærētē fixerant, cadebat imprudēs cæco uulnere,
 ut querelam mors præueniret funus in promptu, sed percussor latebat, & si quis cōmo-
 tus fuisset alieno uulnere, propior suo factus erat cæsorū portio. Ita uel periculi metu,
 uel dissimulatione facinoris, sic arius nō deprehendebat. Tanta erat insidiantū uelocitas
 & celandi ars. Occiditur sacerdos Ionathas: addebant multi quotidie, grauiorq; metus
 uiuentiū q̄ crimina interfectorū. Quasi ad pugnam, sic quotidie unusquisq; progredi-
 ebatur: grauiore tamē cōditione, quia hostis præuidetur, sicarius delitescebat, mors in
 oculis, in animis timor. Nemo se regressurū credebatur, nec amicis fides deferebatur, dū
 sicarius metueretur. Quo pleriq; perterriti insones quidē à flagitio latrocinandi, uel si-
 cariorum cōtubernio, & si manu innoxii, consilio tamē infirmiores desertum petiere.

e Sed

De cā mor-
tis Iohannis
BaptistæAgrippa filius
in locū A-
grippæ p̄s-
a Cæsare sus-
rogatur.Claudius de-
ficiēs Nero-
nē Rom. p̄s-
cit imperio.

Sed dum sibi consulunt, terrore fecerunt discessiones: ex quo belli aduersus Romanos suspicio primo, deinde iuidia exarsit, quo metu prouinciæ rector misso equitatu, & pedestri agmine maximâ multitudinis stragem edidit.

Caput .VII.

AEgyptius quoque pseudopropheta adueniens, & magicis imbutus artibus, dum iactat se prophetico spiritu cœlestia annūtiare oracula, triginta fere milia ludæorum associavit sibi, eosque ad montem Oliueti congregans, frequenti irruptione penetrabat Hierosolymam: ita ut etiâ Romanas incurfaret custodias, quæ ne quid à populo moueretur, Hierosolymis prætendebant. Vbi etiam hæc compressa est insolentia, quasi in ægro corpore alia pars grauius inflābatur. Plurimi enim palam discedēdū à Romanis, libertatem seruitio præferendam uociferabantur, progressique in agros quibus alimonia deerat, ui expetebatur.

Caput .VIII.

Postremo in urbe Cæsarea grauis inter ludæos & gētiles seditio incessit, uendicantibus sibi ludæis urbis totius quasi ab Herode ludæo conditæ possessionem, renitentibus gētilibus, quæ conditor quidē ludæus fuerit, sed Cæsaris eâ nomine declarauerit. Denique & templū intra eam struxerit, & statuas apposuerit, eoque uideri gētilibus usibus magis eâ mancipatam, harū contentionū seditio in manus uertit: quia neque primi ludæorum suos seditioi deditos cōprimere poterant, & gentiles opprobrio ducebant, si ludæi sibi cedēdum arbitrarentur, itaque excitauerunt Felicem, ut dum utriusque partis gestit comprimere multitudinem non acquiescentem, præsertim armis quâdo aliter nequibat, consulere. Cui successit Festus, qui latronibus plurimis comprehensus, haud exiguos ultimo exitio dedit. Albinus quoque eadem à Romanis potestate sibi credita, nullum nequitiae genus prætermisit, rapinarum improbus prædo, ut qui non dedisset pecuniam, in uincula rapere, & quis innoxius: qui dedisset etiam reus absolueretur: auaritia gignebat superbiam, ut pauperioribus se tyrannum præberet, mancipium ditioribus: idem tamen & si prætergressus nequitiam superiorū: ita à successore Floro, quasi defes ac lentus in flagitiis, lōgo sed proximo, interuallo præteritus ac derelictus: ut comparatione deterioris integer aestimaretur. Et qui primo questi fuerūt ut afflicti, postea Festum quasi bonum iudicē desiderabant. Hic enim singulos exuerat Florus, urbes diripiebat, inquinatissimus in obscenitatibus, in sauitia crudelissimus, armis omnia cōturbans, & prælia de præliis ferens, qui nec obsecratus ignosceret, nec exaturatus parceret, in conspectu Beronices, quæ soror Agrippæ regis ad templum religionis causa uenerat, acerbissima cæde in populum defæuiebat, nec obsecranti deferendū arbitratus, cum in seruientem religioni nudis pedibus astantem cerneret, & orantē fastidio haberet: unde ad Agrippam regē & ipsa scripsit, & populus ludæorum direxit precatum auxilia libertati. Cui egrediēti ex Aegypto occurrerūt plerique ultra sexaginta stadia Hierosolymitanae urbis obuiam, p̄gredientes, & circūducti p̄ urbē cū fidē que relarū p̄baret, insistere cœperūt ut legatos ad Neronē mitterēt. Verū ille dolorē ut ciuū, & ipse miseratus, tētamēta tñ belli aduersum Romanos alta prudentia cernēs moueri, ne & sibi iuidia populoque ultimū gigneret periculū, coacto in unū populo, & loco qui templo proximus & ponte diuisus, Sixtus appellabat, huiusmodi orationem habuit.

Caput .IX.

Et si in plerisque improvidus consulendi moderandique impatiens, dolor grauibus aliquos faciat inæstuare queremoniis, tñ ubi cōsiliū sumitur, sequestratur affectus doloris: nam si p̄mptos ad ulciscēdas iniurias & ad inferēdū Romano bellū imperio, uniuersos ex hoc populo cōperissem, ac nō melioris partis & trāquillioris sententiæ, quod pacis est præoptare, & quietis præferre, nec ad uos uenire ausus fore, nec consiliū dare. Supflūū est enim suadere quod fieri oporteat, cum audientium assensus in deteriora sit. Sed quia aliis inexpertus bellicorum usus malorum, aliis perfunctoria spes liberratis prædulcis ad expetendum, sed plerumque grauis ad adipiscendum, multis enim dum libertas petitur, seruitus accumulatur, & frequēter totum eripitur, quibus uel nomē libertatis remanserat, alios quibus præsentia uilitate sui displicet, rerum nouitas inuitat, ac si turbetur negocia lucrū putatur. Ideo uobiscū cōsiliū cōferēdū putauī, ne autem prudent

Pseudo propheta Aegyptius.

Felix.

Festus

Albinus.

Oratio Agrippæ ad populū suadentis bellū aduersum Romanos moueri non debere.

procedente libertas
nostro saltem admonit
cum igitur deferendu
à uobis nemo per
tinet estimare quale f
bet autem quare fructu
peruenire, quod ser
sententiam. Sed
est. Quia si nolint a
us periclitabitur. S
cipiat audire di
uel ex parte alique
tas decidit, si cōc
ing quibus resp
Quod plerique uc
mant. Quarū pr
quid opus est lib
culare præfides, q
go de p̄dibus qu
seruitus est. Cōfīd
enim ineptus q̄ d
Dum iudicem ref
his autem etiam iust
er, hostē caueri, n
& iste declinari d
iniuria sit. Graui
mo uerecundius e
postea palam latre
entia. Denique imp
muntur: si quiesca
dine augetur. Qu
lotem alleuent: qu
si sunt toleranda
culati nō emēda
igitur tolerabiliu
lum in ferre oibu
studiose electus e
marina, oculosque
q̄ audire facile, qu
Vnius igit culpa
correctio sit nulla
ni magistratus mu
dit. Nihil igit obe
liant intexere perni
nos ultima. Quos si
est. Sed libertatis cu
amitteretis libertatē
cipio non fuit suber
ad seruitū uocaret
sua subtrahere se u
diu dicatur. Vbi e
nos: urbem dominu
no nostris: Et certe

prudentiorē sobrietas praeceptatur, insolentiorū audacia, aut qui recte sapere nesciunt, nostro saltem admoniti sermone cognoscant, acquiescendū esse consultioribus. Silentium igitur deferendum censeo, ut & nos quæ cōducere uobis arbitramur aperiamus, & uestrum nemo perturbetur, si aliqua praefer suam uoluntatem audiat. Nemo enim poterit aestimare quale sit quod dicis, nisi audierit prius cuius ipse futurus arbiter sit: Probet aut respuat frustra conturbat, ne audiat: licet enim & post consultationem unicuique sentire, quod sentit: Et si discessit, placet etiam monitus seruare inconsulta uoluntatis sententiam. Sed dicit aliquis: Cur frustra audiri uelim si non acquiescant qui audiunt. Quia si nolint acquiescere cum audierint, portio mihi concionis, non omnis populus periclitabitur. Si autem audire nolint, etiam cum pars audiri conturbat, uniuerso populo eripiatur audiendi profectus. Itaque apud eos mihi orietur sermo, qui audire uoluerint, si uel ex parte aliqua mihi silentium non deferatur: intercipiunt enim sermo omnis, & quasi totus decidit, si concionalis fragoris & quieti strepitus examine impedimento. Duo sunt itaque quibus respondendum arbitror: primo quæ in maximo sunt querelarum pondere. Quod plerique uociferantur de iniuriis praesidium, & quod plerique perisse sibi libertatem gemant. Quarum propositionum separanda mihi complexio uidetur. Si enim praesides improbi, quid opus est libertatem attolere? ne uideamini non eorum merito, sed seruitutis fastidio accusare praesides, quasi dominationis ministros. Aut si intolerabilis seruitus: superflua ergo de praesidibus querimonia. Nam & si in illis moderatior sit, nihilominus tamen turpis seruitus est. Consideremus ergo ne in utroque eorum non profectoria bellorum materia sit, quid enim ineptius quam de iniuriis queri, & bellum subtexere, ac periculis mutare contumelias? Dum iudicem refugias, hostem inducas: cum iudex iniquus plerumque iuris interpret sit, hostis autem etiam iustus semper sit appetitor salutis. Temperari ergo non exasperari iudicem decet, hostem caueri, ne alterum acerbes, alterum arceffas: cum & ille dilinimento mitior fiat, & iste declinari debeat ne possit nocere. Cauendum igitur de iudicibus, ne maior querela quam iniuria sit. Grauior quoque obiectionum inuidia quam commissorum pretia. Saepem etenim qui primo uerecundius deliquerint, accusati insolentiores sunt, & qui occulte ante furati sunt, postea palam latrocinantur. Nihil itaque tam exasperat feruorem uulneris, quam ferendi impatientia. Denique impensius in ipsis agrestibus feris artificissima uincula, si se excitent imprimentur: si quiescant, relaxantur: grauis quoque febrium uis tolerando minuitur, inquietudine augetur. Quod si norint sibi consulere agrestia, ut naturae obliuiscantur, quo dolore alleuent: quanto magis in hominibus frequens id docuit usus, quod eorum qui laesi sunt toleranda laedentibus fuerit uerecundia, ut sine accusatore correxerint, quod accusati non emendassent. Sed esto fuerit intolerabilis Romanorum iudicium insolentia, quid igitur tolerabilius uniuersos an unum perpeti? Quæ autem iustitia cum unus laeserit, bellum inferre omnibus? Nunquid omnes Romani iniuriarum autores? Nunquid ipse Caesar aut studiose electus est improbus qui ad uos mitteretur? Sed neque speculari possunt transmarina, oculosque ad orientem & occidentem intendere, ut illic uideant quæ hic geruntur: neque audire facile, quod & si sollicitudo exigat, longinquitas negat probationum difficultatem. Vnius igitur culpa dissidium pariet orbis Romani, cum etiam sine querelis uestris propria correctio sit nulla accusationis inuidia, itineris nullo labore. Annui enim uicibus Romani magistratus mutantur. Quo fit ut nec insolens diu maneat, & moderatior cito succedat. Nihil igitur oberit quiescisse cum remedium deferatur, etiam quiescentibus. Causas belli autem intexere perniciosum, quia dura belli aduersum omnes conditio, aduersum Romanos ultima. Quos si fugere uelis cum superare nequeas, orbis terrarum tibi derelinquendus est. Sed libertatis cupiditatem pretenditis? Sera ista deliberatio: prius certandum fuit ne amitteretis libertatem, quam ut amissam reposceretis. Durus seruitutis usus, & ideo aut a principio non fuit subeunda, aut suscepta æquanimitate ferenda. Tunc decuit restitisse cum ad seruitum uocaremini. Illa iustior pugna, qui autem semel se dedit in seruitutem & si postea subtrahere se uelit, non ille tanquam amator libertatis asseritur, sed tanquam seruus contumax adiudicatur. Vbi erat ista libertatis defensio, cum Pompeius uestris ingrueret regionibus: urbem dominus intraret, ubi erant arma pro libertate? Cur deposita sunt a patribus nostris? Et certe illi fortiores nobis fuere, uigebant animis, abundabant subsidiis, cu-

piebant repugnare: sed exigua Romanis exercitus non sustinere portionem, uicti sunt: sed reseruari agnouerunt iugum seruitutis, nec tolerarent poenam captiuitatis. Quid recusatis haeredes, quid debetis iure successionis? Astringunt uos negotia patrum, quomodo obedientiam refugitis, tanto inferiores obedientibus: aut quid uobis reliqui erit, qui in uos Caesaris et omnem uirtutem Romanam mouetis? Quomodo potestis sustinere eos qui de omnibus triumpharunt, atque ab omnibus sibi militatibus nunc adiuuantur? Et Athenienses quidem pro libertate totius Graeciae incendio patriam tradiderunt, exilio mutantes domos, ne sibi Xerxes dominaretur, quem in terris nauigantem, in fluctibus gradientem, cum eum nec maria caperent, nec terra sustineret, quae Europae totius spatia transitus eius itineris includeret, angustioribus terrarum sinibus, quam exercitus comeatu: ita persequuti sunt fugientem, ut uix una naue fugitans, auxiliique indigens se subtraheret captiuitati, uerum ipsi illi uiri qui totam fregerunt Asiam, propter exiguam Salaminam et imperitantem fluctibus Xerxes subigentem maria, in eo ipso quod sibi subiectum putabat elemento, gloriosissime debellatum fugarunt: nunc Romanis seruiunt, et principes totius Graeciae taloque imperiis obtulerunt: atque illa Athenae quae leges aliis dabant, nunc alienis legibus famulantur. Lacedaemonii quoque post Thermopylas et Leonidae defuncti triumphos, post Agesilaum seruatorem Asiae, nunc amant dominos suos. Macedonia atque Africa quae per suos ualidissimos duces, totius orbis imperium in sua iura et possessiones transfuderant, translata a se potentiam non indignantur, tantaque regum mutatione contentae, optant praecipuos dominos quos ad seruitutem petebant. Nec Philippi diuitiis Macedones, nec Alexandri excitantur triumphis, quos duces omnium prudentissimos non immerito inuictos arbitrantur, quia alter se contra Graeciam tenuit, alter fugiens arma Romana usque ad regna Caspia, et extrema subactae Persidis, atque Indorum secreta uictor peruenit, Magni nomen obtinuit quia maximos omnium non lacesiuit. Quae licet imatura mors triumpho Romanorum subtraxerit, seruit tamem et ipse in posteris suis, quibus orientis spolia, non ad fulcrum dominationis quaesita, sed ad pretium seruitutis, ut nobilitas famulantium ad uictoris opes pueniret. Magna uirtus in Alexandro. Quid tamem mirum. Ille usque ad Oceanum uictoriam exendit, Romanis ultra Oceanum. Testis est Britannia extra orbem posita, sed Romanorum uirtute in orbem redacta. Quos aetas superior ignorauit, didicit Romanorum uictoria. Seruiunt et ipsi, qui quid esset seruitus ignorabant, soli sibi nati et semper sibi liberi, quia a superiorum potentia, interfuso Oceano secreti metuere non poterant, quos nesciebant. Plus itaque fuit transisse ad Britannos, quam triumphasse de Britannis. Quid enim faceret elementis iam Romanorum imperio subiectis? Docuit illos Oceanus seruitutis patientiam, postquam transierantibus et ipsi Romanorum nauigiis, insuetam sibi seruitutem agnouerant. Nam de Annibale quid retexam, qui tot regionum uictor, Romanis et ipse militauit triumphis, quibus alios superior, spem tamen uictoriae uictis nunquam interclusit, semel uictus reparare sese nequiuit. Cessit sponte uictoribus quos uictor non sustinebat, abiectisque armis uictoribus, ad Prusiam sese contulit regem: ex duce mercenarius, ex triumphatore fugitiuus. Veniamus ad Galliarum incolas populos natura feroces, et naturalibus muris ferocios, quos non ceciderunt parietum, sed iuga Alpium ab ortu solis tuentur, ab occasu Oceanus includit, a meridie praerupta Pyrenaei, a septentrione Rheni fluuenta, immanesque Germani insuperabiles, et inaccessibleis reddidisse se claustrorum beneficiis aestimabant: Romanis tamen supra nubes uiuantibus, et ultra columnas Herculis imperium propagantibus, nihil inuium fuit, tanta felicitate hostis, et qui latebat repertus et qui resistebat uictus est: quoque ipso uiso aduentu cōsedisse montes Germania credidit Rhenum exaruisse, qui magnitudine corporis et contemptu mortis ceteris ualidiores, qui retinaculum ante suum Rhenum putabat: nunc salutis defensionem. Itaque iam non copiis Germanorum replent, sed Romanorum Liburnis, quae pererrantes tot usque ad mare bicornis amnis, quodam liberis gentes seruitio premunt, ut quae sibi ante totius orbis imperium praesumpserant, nunc seruitutis praecipuae mercedem exoluant. Quid Illiis erutum uenis terrarum suarum auxilium profuit? quibus non abiudauit ad libertatis praesidium? Quamto praecipuos Romanorum ferrum cui seruit auxilium Pannoniorum? Dat itaque Pannonius auri tributum, et opes suas ad Romanorum ararium uolens transfert, ut sit tutior in seruitute, nec incola suum

Alexander
Magnus.

Annibal.

Coling Her
culis.

lata auro rubida Pa
peria uidetur: mirat
reteretur illi, no scio
sed exat quos obli
bens illos et nobilit
rebo dicant suis im
militari reges im por
na coelestis, quae sil
nos oibus regionib
pua suas menses. N
gratia et naturalis
ipsum urbem loqua
ne? quoniuersot
moueat impediri
gis poterat ad re
millia hoim, pr
Et cum habeat
militare stipendi
ginentibus de fini
tione uicti, sed ul
teribo terribiles, e
reant, tertia parte
brum, atque Aethi
lear, quibus fulta
ribus aduersum
quoque ceteru urbi
tanquam monibus si
uirgulis metu i
otiaque regna, Bo
pelagus. XL. nau
sui seruat quiete,
baturus aliquis in
e subiecti, quibus
nauium ueltrarum
elementa etiam tran
ditur et definitu
ur supra diximu
na uirtus ultra O
terrago noua sibi
etiam ipius prop
mundi exules. Ca
ra, cum ipsis uobi
ille inaccessibleis au
mano totum esse si
numeras profuen
bitabilis esse potest
materrarum Gadit
defertant. Habet et
nunc mutatur co
sum Romanos pra
Quicumque enim in
benos dirigitis leg
ui pacem interpell

suum auro turbida Pactoli unda extulit in superbiam, seruit libenter, qbus seruire imperia uidet: nec miratur Indus gemmā suam, aut Seres lanā suam. Ad usum dominorū exercētur illa, nō p̄tio mercium, sed functionū munia; Per fas: supbia audimus imperia, sed eorū quoq; obfides uidimus, & cū ipsi imperent plurimīs nationibus, tñ offerunt liberos suos & nobilitatē suam. Seruire Romanis gaudent pro fide pacis, simul ut seruiendo discant suis imperare, offerūt uestes, monilia, elephantos quoq; Romanis, unum tributū reges imponere. Attexamus Aegyptū abūdantē opibus suis, nec indigentē pluuiā cœlestis, quā sibi ipsa ībres generat, et pluuiarū hubertates creat. Deniq; cū sit feruetior oībus regionibus, sola nō querit de siccitate, & q; nulli alii loco suppetit, alit irriquo suas messes. Nauigat in arenis, nauigat per fata ubi pluuiā nescitur. Cuius tñ noua gratia & naturalis fœcunditas Romanis militat, ut quatuor mensibus dños alat. Quid ipsam urbē loquar cognomiē regis fortissimi, quā septa fluminis muro, nescit obfidiō nē? q; uniuersorū annium maximus, diffuso per spatia terrarū alueo, & obfidiōis submoueat impedimēta, & in uehendis quā necessaria sunt ad usum rerū mīstret? Quā magis poterat ad rebellandū, q̄ Aegyptus excitari, quā decies septingenta & quinquaginta millia hoīm, prater Alexandriā incolas populos Romanis fascibus numerat ascriptos? Et cum habeat tantā multitudinē, mauult tñ Romani imperii tributis se exercere, q̄ suis militare stipendiis. Non transfiliā Cyrenenses Lacedæmoniorū, qui quondā cū Carthaginensibus de finibus atq; impio certarūt, finem certaminis mortē offerētes. Quā oblatiōne uicti, sed uli tamē iniuriā fratribus Phileneis uictoriā cōcessere: nec Syrtes prateribo terribiles, etiā solo auditu q; oīa ad se trahāt, & appropinquātia uadoso mari hareant, tertiā partē orbis totius ab Atlantico mari & colonis Herculis usq; ad mare rubrum, atq; Aethiopas definiti regū periti asseruere. Quis tot gētū populos numero recēseat, quibus sulca Carthago Scipionis dextram nō tulit, maluitq; Romā duabus anni p̄tibus aduersum se pascere, q̄ aliorū opibus nixa aduersum Romanos rebellare? Creta quoq; cētū urbibus nobilis, huberrima p̄ferēs regna, circūfusa undiq; mari, ex fluctibus tanq̄ mœnibus solita hostē repellere, unū consularē uerēs, & plurimi populi ex fasciū uirgulis metu īclinant. Asia p̄tūs, Eniochi, Scythæ, Nomades, Taurici, Scythæ, Mæotiaq; regna, Bosphoranisq; oēs Romano imperio subiiciūtur, & illud ante īnauigabile pelagus. XL. naues ad pacē exercent. Nam de Armenia qd dicam, quā nō solum limitis sui seruat quietē, uerū etiā portarū intentā custodiā diligenter explorat, ne pacem turbaturus aliquis irrepāt. Omnes ergo Romanis seruire gestiūt, uos soli dedignamini his eē subiecti, qbus subiiciūtur uniuersi? Quibus freti armis, quo supbi milite, ubi ē stolis nauitū ueststrarum, qui obfideat freta, percurrat maria Romanorū? In ipsorū eīm nomen elemēta etiā transfierunt, in quos etiam transfuit orbis terrarū, qui Romano imperio clauditur & definitur: deniq; a plerisq; orbis Romanus appellatur. Nam si uerū quæramus, ut suprā diximus, terra ipsa infra Romanorū imperium est, supra quā progressa, Romana uirtus ultra Oceanū alterū sibi orbem quæsiuit, & in Britannia sibi remota à cōfinio terrarū nouā sibi inuenit possessionē. Deniq; quibus ius nō solū ciuitatis Romanæ, sed etiam ipsius propē humanæ cōuersationis negatur, illò dirigitur ut illic habitent quasi mundi exules. Cessit Oceanus finibus suis, nouit Romanus interiora eius petere secreta, cum ipsis uobis erit bellum aduersum quos, nec natura suū ius possidet? Euphrates ille inaccessibilis ante nisi suis incolis, ex utraq; iam ripa Romanus est, & sub īperio Romano totum esse significat orientē. Ister in septentrionalibus partibus inter sœuas & in numeras profluens gētes, obfides suscipit, hostes coercet, meridiana plaga quousq; habitabilis esse potest, arat Romanis; atq; ipsis messēm suā colligit in occasu quodam ultima terrarum Gaditana ora, nouos suscipit hospites, qui Romano imperio tributa sua deferant. Habet & ipsa quo dirigit merces suas, ubi ante solū naufragium putabant, ibi nunc mutuatur cōmercium. Cum igitur Romanorum omnia sint, unde uobis aduersum Romanos præfidia quæritis? Ex qua uobis inhabitabili parte socios postulabitis? Quicumq; enim in orbe terrarum sunt, Romani sunt. An ultra Euphraten ad Adiabenos dirigetis legationem, sed nec ipsis uacat sua relinquere, nec Parthus finit petiti sibi pacem interpellari, ne ipse in finitimis reus sit rebellionis, ne illud bellum simile pu-

Aegyptus sibi ipsa ībres generat

Alij domi nos alat.

Cyrenenses.

Syrtes.

Creta.

Asia.

Armenia

sol

Orbis Romanus appellatur orbis terrarum.

Euphrates inaccessibilis. Ister.

tetis ac si aduersum Arabas & Aegyptios uobis gerenda plia sint: Alia Romana arma, alia opes ex toto quaesita orbe, nec Hierosolymitana uobis bladiat praedia muroque, ualidior est Romani mure ruperunt: sed de religiois auxilio praesumitis, cum orbe iam Romanum lesu discipuli repleuerint. Aut siue nutu dei putamus illam crescere religionem, urbemque Romam supra omnes regiones praefere imperium suum. Haec nostra nos iam dudum religio deseruit, quia nos deseruimus fidem, & frequenter interdicta mandatis caelestibus tepetiuimus. Vnde in nos uenit Aegyptius? quemadmodum captiuum facti sumus Assyriorum? Nonne scriptura dixit haec euertura? Nonne scriptum est praefanata omnia templi sacramenta? quae iam sapius praefanata uim suam atque omnem diuinoque mysterioque gratiam non representant. Contaminatum est templum humano sanguine, repleta sunt puluaria cadaueribus, praefusa ara Romanorum cruore, pugnatum est sabbato: praeruaricatio facta est, dum templum non sua obseruatione, & feriarum solennitate, sed crueto defendit praesilio. Et hoc utique iterum fiet. Ergo quod possimus tam aduersum hostes, & religioni aduersari os diuinum auxiliium mererit? cum ipsi praeruaricationem inferamus nostrae religioni. Quod igitur remedium, cum et humanae opes non suffragentur, nec diuina non opituletur gratia? Alterum horum aliquos inuitare solet ad bellum, uobis utrumque deest. Quid ergo superest nisi manifestum excidium? quod si non declinatis dum cauere licet, nihil aliud nisi uos ipsi uestram patriam concremabitis, templumque exuretis, coniuges quoque & liberos dabit neci, quibus autores eritis praesumptae amissionis. Cum malorum omnium incrementum insolubile sit, nostrae culpae ascribi debet, quae sustinemus: accedit huc quoque aliarum urbium bella, suorum incolarum excidiis determinantur, uestra rebellio totius erit excidium religionis, quae toto diffusa orbe populos ubique disseminabit, & in omnibus urbibus nostrae portio est. Vestro igitur praesilio Iudaei omnes implicabuntur: nec erit ulla regio nostrae expers cruoris. Aut si tales sunt Romani ut Iudaeos non persequantur, nec bello lacescunt, quod iniustum est bellum his inferri, quorum humanitatem speratis. Bonum est charissimi, bonum est dum adhuc in portu nauis est, prauidere tempestatem futuram, nec imminetibus quenquam sese obiectare periculis, ne cum in altum praecesseris iam naufragium non possis cauere. Et plerumque quidem repentina exurgit procella, & bellum excipit: etiam si non inferat, sed inuoluit, lacescere hostem an excipere, magis parcat non lacescitur, & necessitas excusat insolentiam: ubi uero in praeruptum quisquam sese immergit periculum, onerat etiam opprobrium. Non est hostis est quem fuga possitis uitare. Quocumque ibitis, sequetur periculum: imo ubique hostem reperietis. Omnes enim amici Romanorum sunt, & quicumque praeter Romanorum amicitiam est, hostis uniuersorum est. Subeat uos patriae amor: si non pignorum uestrorum, non coniugum uos contemplatio reuocat, reuocet templi contuitus sacratissimi, parcite saltem religioni, parcite saltem sacratissimis sacerdotibus, quibus iam non parcet Romanus, neque ipsi templo, quos pepercisse poenitet: quoniam iam dudum uolunt omnes gentes nostram extinguere religionem, cui Pompeius cum extinguere posset, pepercit. Ego nihil praetermissi, omnia monui, quae ad uestram spectant salutem: hoc uobis suadeo, quod mihi eligo: uos considerate quid uobis & mihi utile sit, opto uobis & mihi pacem esse cum populo Romano: si recusatis, ipsi meam uobis eripitis societatem, aut comitis erit gratia, aut sine me periculum. Haec dicens illachryma uit, Beroniceque soror eius. Nam & ipsa institit superioribus, & multum eos Agrippa suis lachrymis inflexerat, ita ut dicerent Iudaei non Romanis rebellamus, sed Floro qui bello digna commisit, bellum inferendum arbitramur. Respondit Agrippa, sed hoc est Romanis bellum inferre: facta uestra Romanorum iniuriam petunt. Non Floro, sed Romanis: non Floro, sed Caesari tributum negat: Non Flori, sed Romanorum miles in castro est, quod appellat Antonia, a quo dirutis diuisisque porticibus templum separastis, ut custodia sequestraret. Restituite statutum superiorum tributum: quod Caesari debet, Caesari soluat, ne Florus hoc referat non se a uobis, sed Caesaris imperium repudiatum. Acquieuerat populus his dictis, ita ut cum Agrippa in templum ascenderent, porticus ut fuerant inciperent aedificare, tributum cogere. Denique breui missis in huiusmodi muniis industriis executoribus, congregata sunt talenta .xl. quae deerant tributariae solutioni. Compessus fuerat omnis belli tumultus: sed adiungere his Agrippa uolens ut Floro obtemperaret, donec ei a Caesare successor ueniret, ita plebem exasperauit, ut ne ab eius quidem contumelia temperaret, sed extrusum urbe nonnullis iactis lapidibus, incertum an percussissent. Qua motu iniuria rex, autores eorum comprehensos ad Florum direxit, Ipse autem in regnum suum concessit.

Caput

Calliditate con-
 rone, necisq; R
 ppositi sacerdotu fil
 ius recipere: qu
 exant. Videtes itac
 quare cu populo ni
 mpyiq; iminui reue
 tingenas: templu
 i. donisq; diuerlag
 Quid futuz: di
 u prohibeant? Au
 uili belli futuz: P
 alienis permitte
 motu offensione,
 pro se sacrificaren
 cōsulata si ad Floz,
 ctura: simul hac a
 maioribus esset fac
 ditione parati, nec
 tentioni: unū reme
 tu adessent, ut saltē
 pri uellet sedition
 gidi rapinas eius,
 furorē, nihilq; le
 Antipz: Cultobar
 Romanis seruaret
 us, regni tranqui
 xillo freti, bonu
 a, improbis indigi
 ctus iuuaret: illos f
 cipes sacerdotū &
 periorē occupauē
 dicabāt. Primo la
 girtis. Postea ut se
 praestabant, uolēo
 ero cū suis etiam
 sine intermissione
 bebant imponere,
 si ad didit, ut oēs a
 ctus cessere regū,
 Beronices, direptū
 abitorū, quae reco
 mopes insolētius in
 nobis suis, exureban
 cultos des reperti, ino
 filius acer & peritus
 i dicit armis inermes
 tantibus, imane quar
 quae liberi populi se
 qui fultū regali ind
 es poenas dedit, ut
 uigrior motus inl

Caput .X.

EO discedete concitatores belli compositis insidiis, Massada castellum occupauerunt, necatisque Romanorum custodibus, suos constituere. Eleazarus quoque principis sacerdotum filius, praeputae uir audaciae suasisit, ne cuius alienigenae donum uel sacrificium reciperet: quae tuba belli aduersum Romanos fuit, uniuersosque in tumultum excitauit. Videntes itaque potissimi quique, quod ea res praesumptae causa foret dissensionis, agebant cum populo non solum Caesari bellum irrogari, sed uiolari etiam instituta religionis, templique iminui reuerentiam: argui & condemnari patrum traditiones, qui ex muneribus alienigenae templum ornauerint, cui multo amplius accesserit diuitiarum: ex collatione gentium, donisque diuersae & innumerabilium nationum oblitterari sancta maiorum, sacros ritus nouari. Quid futurum de his quae ante collatae sunt, si simili modo conferri in posterum dona gentium prohibeant? Aut si solis Romanis sit interdictum quod omnibus liceat, quod incensiuum belli futurum? Postremum impium, si apud Iudaeos tamen nec sacrificare, nec inferre munera alienis permitteret. Considerare eos oportere, quia Caesaris pax solueret, quem hominum motum offensione, haud dubie factum, ut eriperet Iudaeis omnem usum sacrificiorum: ut nec pro se sacrificarent, qui sacrificium Caesaris refutauissent, prauehendum mature. Nam talia consulti ad Florum, atque inde haud dubie ad Caesarem peruenirent, Iudaeorum genti pestis factura: simul haec astruere sacerdotum testimoniis desiderantes, interrogabant si unquam a maioribus esset sacrificiis gentium renuntiatum: id cum minus liqueret, obstrepebant ad seditionem parati, nec ministri quidem altaris audebant sese tantae discordantium inferere contentioni: unum remedium superesse uisum est, ut Florus atque Agrippa rex cum militari manu adessent, ut saltem metu desisterent, qui consilio nequaquam uocarent: sed Florus qui augeri uellet seditionem, ne ullus Iudaeis esset ueniae locus, qui nisi inuoluti bello forent, utgedi rapinas eius, & grauiora commissa facultas omnis extingueret, passus est crescere belli furor, nihilque legati responsi reddidit. Agrippa uero quem maxime ambiebat Scyli et Antipae Custobarique propinquoque suorum legationem, in commune bonum, ut & Iudaeos Romanis seruaret, & Iudaeis religionem, patriae templum, urbem ciuibus, sibique imperii decus, regni tranquillitatem, misit tria milia equitum Dario & Philippo turmarum ducibus, ut auxilio freti, bonarum consultores partium promptius adirent. Hinc fiducia bonis orta, improbis indignatio, bellum adoleuit. Cum hos causa iustior, quae nihil tamen armorum confictus iuaret: illos furor & multitudinis numerus accederet, diuisae acies praefiatorum: principes sacerdotum & uulgi portio quae pacem optabat, cum regis equitibus parte ciuitatis superiorum occupauere: illi alii in inferioribus siti, templum & propinqua loca sacris sibi uendicabat. Primo lapidibus, & faxis & iactu telorum utrinque bellum laceffunt, decernunt sagittis. Postea ut sese forte obtulit praefiandi necessitas, conserta manus, peritia usque regis praestabant, uolentes arcere accessum belli excitatores, ne templum intaminaret. Contra Eleazarum cum suis etiam superiorum urbem, quae uocabatur Sion inuadere studium erat: septem diebus sine intermissione aliqua bellatum est. Octauus solennitatis dies, quo ligna omnes altaribus solebant imponere, ne quando ignis deficeret, quem oportebat inextinguibilem perseverare, furor addidit, ut omnes a templo ministri excluderent. Audacius solito sicariis sese proripientibus cessere regis, nec in superioribus partibus consistere ausi: incensae aedes Agrippae & Beronices, direptum omne instrumentum regium, ignis circumferebat: ut etiam chirographa debitorum, quae recodita in tabulariis erant publicis, exurerent: quo sceneratoribus suis inopes insolentius insurgerent, omni nexu sese absolutos arbitrati: incedebant urbem manibus suis, exurebant nerui ciuitatis, expugnatum est castrum, cui nomen Antonia, caesi omnes custodes reperti, incensum postea. Massada quoque praecipiens sese Manaimus, Iudae Galilaei filius, acer & peritus sophista, & turbatis rebus exercitatus, armorum inuasit officinas, & iduit armis inermes. Regressusque in Hierosolymam, stipatoribus tanquam regio more commitantibus, imane quantum insoleuerat, ut suppreadiens usum priuatum, nec ab illicitis quidem, quae liberi populi ferre non possent, temperandum arbitraret: insurgentibus in eum pluribus, qui fultum regali indumento, tyrannum & dominum incubuisse libertati ciuium increpitarant, graues poenas dedit, ut afflictus prius cruciatibus imoreret, nec tamen diffiduum remotum: nam multo grauior motus insurrexit. Denique Metilius cum Romanis militibus orauit, ut sibi disce

Massada castrum.

Ignis inextinguibilis.

Castrum Antonia.

Metilius & Mutilius dicitur solus referuat.

dere liceret, dataq; fide & interpositis sacris: ubi iuxta pactū arma deposuere, cum sine metu abirēt, ab Eleazaro & sociis factiōis multi obrūcant. Nō resistendū aduersus uim, nec p̄candū rati, sed tm̄modo uiolatā fidē & periuriū perfidōe uociferantes. Om̄es itaq; interfecit; Metilius ipse p̄fectus militū rogando & obsecrādo, simul pollicēs usq; ad circumcisiōnē quoq; se ludāū futurū, solus reseruāt.

Ca. XI.

Nusq; ius nusq; religio.

Latrocinium Iudaeorum & Syrorum.

Caesa sunt Iudaeorum quinquaginta fere milia.

Iesus diuino rum arbiter.

Iesus ducit ad Pilatum.

Pilatus reluctans non excusatur.

Citat Iosephi de Iesu crucifixo testimonium. Anit. lib. 12. ca. 6.

Iosephus sus non credit sermonibus.

ARdebat om̄is Iudaea; Syria quoq; puincia om̄is in bellū excitata. Deniq; Caesarienses quoscūq; habebant Iudaeos interfecerūt: quo dolore excitati plurimas Syriae urbes Iudaei adorsū debellauerūt: nusq; ius, nusq; religio, nobilior erat q̄ plura diripuerat quasi p̄mia cōgerens fortitudinis. Erat spectaculū miserabile, cū inhumata corpora passim iacerēt in urbibus: pueris cōmixti senes, mulieres quoq; nec p̄ter uerecundiā spectantiū monumētis, quibus pudenda tegerent relicti; om̄ia foeda & plena specie miserabili, quae cum tetrū horrorem excederēt, grauis ac nefaria crudelitas, grauiora tñ adhuc sibi inuicem minitabant. Erat immane latrocinium inter Iudaeos ac Syros, cū spes nulla salutis eēt, nisi ut iuicē se p̄uenirēt. Quae em̄ ciuitas quae nō Iudaeos simul & Syros, permixtos haberet? Dies in sanguine, noctes in formidine transigebant: nec odiis, nec auaritiāe modus ullus. Nam p̄ter sectarū & cultus diuersitatē, quae in malū publicū eruperat, ut ē diuerso se perditos uellēt, auaritiā habēdi & rapiendi cupidoa nimū inuaserat, ut nulli, quē praedae studio deputassent neci parcendū existimarent. Quid de minore numero caesoꝝ loquar? Nam praeter Antiochenos & Sidonios & Apamenos, difficile quisquā populus inhabitans secū Iudaeos non persecutus est. Cerassem autē & uolētes egredi, usq; ad fines p̄prios p̄secuti sunt, ut sine ulla fraude abirēt. Alexandria uero orta inter gentiles & Iudaeos cōtentione, dum Hebraei uindictam reposcerent, ac raptis facibus cōgregatū in amphitheatro populū gētiliū minitarent exurere, alia curantē Alexandrū, Tiberiū p̄fectū loci in se cōuertere, ac primo quidē cōcordiam publicā reformare pacificis tētabat sermōibus. Vbi uero inuideri ab his quae sedulo moneret aduertit, nec ullo odio mō tolli posse tāta seditionē iudicē eos, militibus p̄tatem dedit, qui circūfufos adorsū maximā p̄ totā urbē stragē fecere: cum alios resistētes, fugiētes alios in domibus suis latitantes necarent, neq; ulla subiaceret, uel paruoloꝝ misericordia, uel reuerētia senū, uel mulierū uerecundiā. Caesa itaq; Iudaeoꝝ quinquaginta fere milia, natabant plateae sanguine; repleta erant om̄ia cadaueribus, crepitabant flammāe sauo per urbē incendio, quae Iudaeoꝝ domibus inuecta uicina simul depascebant. In Felix tñ Alexander tandē milites abstinere, & receptui canere iubet; uulgi tñ ira semel p̄gressa in potestatem necandi, nequaquam mitigabatur.

Caput .XII.

Luebant em̄ scelesuoz sup̄plicia, qui postq; dñm Iesum crucifixerant diuinoꝝ arbitrum, postea etiam discipulos persequebant. Pleriq; tñ Iudaeoꝝ, gentilium plurimi crediderūt in eū, cū p̄ceptis moralibus opibusq; ultra humanā p̄tātē p̄fluētibus inuitarent. Quibus ne mors quidē eius uel fidei, uel gratiae finē imposuit, imō eā etiā cumulauit deuotionē. Intulerūt itaq; paricidales manus, atq; autorē uitae interficiendū ad Pilatū deduxere, reluctante cōperūt perurgere iudicē, in quo tñ nō excusabat Pilatus, sed Iudaeoꝝ amentia coaceruabat, quia nec ille adiudicare debuit, quē reum mīme dephēderat, nec isti sacrilegiū paricidio geminare, ut ab his q̄ ad redimēdos & sanandos eos sese obtulerat, obruncatē, de quo ipsi Iudaei quoq; testant, dicēte Iosepho historiarum scriptore, q̄ fuerit illo in tempore uir sapiens, si tñ oportet, inquit, uirum dici: mirabilium patratore opeꝝ: qui apparuerit discipulis suis post tridū mortis suae uiuēs iteꝝ, scdm̄ p̄phetarum scripta: qui & haec & alia innumerabilia de eo plena miraculis p̄phetauerūt: ex quo cōcepit congregatio Christianoꝝ, & in om̄e hoīm penetraret genus, nec ulla natio Romani orbis remāserit, quae cultus eius expers relinqueret. Si nobis nō credūt Iudaei, uel suis credāt: hoc dixit Iosephus, quē ipsi maximū putāt: & tñ ita in eo ip̄o qd̄ uerū locutus ē, ita mēte deuius fuit, ut nec sermōibus suis crederet, sed locutus ē p̄pter historiae suae fidē, q̄ fallere nefas putabat: nō credidit p̄pter duritiā cordis et p̄fidiae intētionē: nō tñ ueritati p̄iudicabat, q̄ nō credidit, sed plus addidit testionio q̄ nec incredul⁹, et fuit⁹ negauit: In quo Ch̄s Iesu claruit potētia aeterna, q̄ eū etiā p̄cipes synagoꝝ

paginae quae ad mortem
Iesum, haec illa mor
talis rep̄tinuaria cō
secratio ut interficeret
Iesum, quae fecerūt, hi
iustitiam Iesu, Bap
tista. Deniq; ad oia quae
in baptisimū p̄pter
Iesum, qd̄ perpeti n
tam cōiugē. Nam
Iesu, cui erat uxor f
memor sollicitare,
mulieris inita ince
p̄o adhuc Herod
obseruata oppidū c
creet simul quia e
dem p̄staret, si ab
pinquauit, cognit
cessitū deleuit, p̄
sociauerant. Vnde
dignatio dei Iustu
natū cōperimus e
sed dei cōmotione
nis Baptista uiri i
mus, quasi uel in I
lotii, aut auaritia
Nam q̄ a principi
tione legitima tr
uiti sunt, princip
cipē sacerdotū, ni
cerdotii. Alterius
ultrapuit sacerdo
rio exegit, & cert

F Verūt ita
Solomō c
erat princ
solutuebat. Post
tem adepti sunt I
regū potestas,
demigravit urbe c
tingētos. Ix. et m
Cyrus eū dimit
taret, etiam sacer
tus ueteris solennit
quindēcim numer
sunt per ordinem si
mus Antiochus qui
cipe, in locū eius su
fuit de ipsa domo.
Iometore & Cleo
ze solēntatis simi
ndorū subrogare

synagoga quæ ad mortem cõprehederant, deũ fatebant. Et uere quasi deus sine exceptiõẽ psonarũ, haud ulla mortis formidie locutus, excidiũ quoq; tẽpli futurũ annuntiãuit; sed nõ eos tẽpli iniuria cõmouit, sed quia in flagitiis ab eo & sacrilegiis corripiebant, hinc ira exarsit ut interficeret eũ, quẽ nulla habuissent tẽpora. Nã cũ alii p̃cando meruerint facere, quæ fecerũt, hic in ptate habebat ut omnia quæ fieri uellet imperaret. Occisus erat ante mortem Iesu, Baptista Iohãnes uir sanctus, qui nunq; in seculis salutis ueritatẽ posuerit. Deniq; ad oia quæ plena iustitiã docebat, quibus ad cultũ dei inuitabat Iudæos, etiam baptismũ ppter purificationem animæ & corpis instituerat. Cuius causa necis libertas, qd̃ perpeti nequiuit ab Herode fraterni uiolata cõnubii iura, germanoq; abductam cõiugẽ. Nam cũ idẽ Herodes Romã pergeret, hospitii causa fratris ingressus domũ, cui erat uxor Herodias, Aristobuli filia regis Agrippæ soror, ausus est eã naturã immemor sollicitare, ut relicto fratre sibi nuberet: cũ de urbe Roma reuertisset ex cõsensu mulieris inita incesti pactio est. Cuius indicium rei peruenit ad Aretæ regis filiã, in cõiugio adhuc Herodis manentẽ. Ea riuale indignata redeũti marito insinuauit, ut ad Macherita oppidũ dirigeret, qd̃ erat in cõfinio Petræi regis & Herodis, ille qui nihil suscipere simul quia oẽm circa eandẽ imminuerat affectũ, quo facilius Herodiadi pactiõis fidem p̃staret, si ablegaret cõiugẽ, ac iueiuit eius suggestiõẽ. At illa ubi patrio regno appropinquauit, cognita patri Aretæ pdidit, qui per insidias oẽm exercitũ Herodis bello lacessitũ deleuit, pditione facta per eos qui ex Philippi tetrarchæ populo Herodi sese associauerant. Vnde Herodes Cæsari querelã detulit: sed uindictã imperatã à Cæsare indignatio dei sustulit. Nã in ipso apparatu belli, Cæsaris mors nũtiata, idq; à Iudæis aestimatum cõperimus et creditũ (autore Iosepho) aduersum eũ idoneo, qd̃ nõ fraude hoim, sed dei cõmotione Herodes exercitum amiserit, & iuste quidẽ ppter uindictam Iohannis Baptistæ uiri iusti q̃ dixerat ei: Non licet tibi fratris uxore habere: sed ita hæc cõtextus, quasi uel in suis Iudæi legitima custodierit, apud quos interierat summi ius sacerdotii, aut auaritia interceptũ, aut potiorẽ insolentia, qui licere quod uellet, ius putabant. Namq; a principio, Aaron summus sacerdos fuit, qui ad filios suos ex uoluntate dei uentione legitima transmisit sacerdotii p̃rogatiuam, a quibus per ordinẽ successiõis cõstituti sunt, principatũ sacerdotii gerentes. Vnde patrio more cõualuit neminẽ fieri principẽ sacerdotũ, nisi qui esset ex sanguine Aaron: cui primo ius istiusmodi delatũ est sacerdotii. Alterius autẽ generis uiro nec regi quidẽ liceret succedere. Deniq; Ozias, quia usurpauit sacerdotii munus, peresus lepra temploq; eiectus, reliquam ætatẽ sine imperio exegit, & certe rex optimus fuit, sed usurpare ei nõ licuit officium religionis.

De Iohanne Baptista occiso, cuius causa necis libertas erat

Herodias

Aaron summus sacerdos

Ozias peresus lepra quia sacerdotii munus sibi usurpauit

Caput XIII.

Fuerunt itaq; ex quo egressi sunt ex Aegypto patres, usq; ad ædificationem tẽpli, qd̃ Solomõ cõdidit, principes sacerdotũ, xiii. qui fiunt anni ducẽti. xii. qm̃ primo q̃ erat princeps sacerdotũ usq; ad mortem perseuerabat, nec quisq; in locũ uiuentiũ substituebat. Postea etiam ea uiuentibus subrogabant. Ergo isti tredecim per successiõnem adepti sunt sacerdotiũ, quibus tẽporibus & aristocratia fuit, & monarchia, iudicium & regũ potestas. Rursus a Solomõe usq; ad tẽpora captiuitatis, qm̃ in Syriam populus demigravit urbe capta tẽploq; exulto, fuerunt sacerdotũ principes. xviii. per annos quadringetos. lx. et menses. vi. & dies. x. lxx. autẽ annis post in captiuitate fuit populus. Postea Cyrus cũ dimitteret populũ patrũ de regiõẽ Assyriõẽ, & tẽpli ædificandi potestatem daret, etiam sacerdotũ principẽ Iosedech qui simul abductus erat redire permisit, ut ritus ueteris solennitatis per assueti sacerdotis sciam reformaret. Ipse igit & posterũ eius quindecim numero uiri, a reditu populi usq; ad Antiochum Eupatorẽ, officio functi sunt per ordinẽ successiõis, & principatũ sacerdotii representarunt annis. cccc. xiiii. Primus Antiochus quẽ supra memorauimus et dux eius Lysias occiso Onia sacerdotũ principe, in locũ eius substituerunt Alchimũ in sacerdotiũ. Qui licet fuerit de Aarõ gñe, nõ tũ fuit de ipsa domo. Vnde Ananias frater Oniæ p̃gens in Aegyptũ, petiit a Ptolemæo phylometore & Cleopatra cõiuge Phylometoris, qui ritus obseruatiõis ab Hierosolymitana solennitatis similitudine, in Alexandrinæ urbis cultibus inseruerat, ut illic princeps sacerdotũ subrogaret, eo quod Alchimus legitimã nõ haberet sacerdotii successiõnem,

atq;

atq; idem tñ exacto triennio defunctus, nec successorem habere meruit qui abrogauerat legitimæ successiōis solennitatē: fuit itaq; septem annis ciuitas sine principe sacerdotii. Vsq; ad hoc tps regressio patrum de terris Assyrioz; democratiam tenuit, eo q; per regum iniquitates in captiuitatē se esse deductum, Iudæoz; populus recognosceret: Asamonai postea nacti ptatem populo p̄sidenti, Ionatham sacerdotum principem constituere, q; per septē annos functus suscepto munere, p̄ insidias Triphonis finē uitæ inuenit, i cuius locū Simō frater germanus tanq; iure hæreditario, p̄ electionē tñ successit, quē generi insidiis inter epulas extinctū accepimus, à quo ad filiū eius Hyrcanū, quē fugam regnū memorato adiūxit muneri, ut utriusq; eēt particeps, & Aristobulo Alexandræ substitutus est: Penes Alexandrū & regnū & sacerdotiū usq; ad dies uitæ eius mansit: sup̄ mū per septē scilicet et. xx. annos, sed plerūq; dubio statu. Nā & anceps inter ip̄m & Demetriū uictoria fuit, & odiū immane à ciuibus. Idē moriēs Alexander q; periculosam filiis suis cerneret odioz; suoz; hæreditatē, Alexandrā cōiugē suam exercitā usu ip̄erii, & cōmuniū assuetudine cōsilioz;, gratiorē tñ populo, q; & aduersum uiri sauitiā periclitatibus frequēter p̄sidio fuerit, & cōiugi tēperamētō, regali præesse uoluit gubernaculo: arbitram simul statuēs, cuiā potissimū filioz; summū sacerdotiū cōmitteret. Illa Hyrcanū patri substituit in sacerdotiū, uel p̄pter maioris ætatis p̄rogatiuā, uel q; leniore q; frater ingenio, nullas super regni negociis matri uideret molestias excitaturus. Aristobulo nihil publicoz; cōmisit officioz;: Sed ille etiam uiuētē matre, ægritudis tñ eius occasiōe in remotis & munitioribus locis regē agebat: quo offensa mater & Hyrcani querelis anxia uim morbi aluit, nec ultra nouē annos p̄gressa imperiū oīm hæredē Hyrcanū reliq;: nō quo seruatuz; p̄sumeret, sed ne indignū iuaret, aut usurpatoris insolētiam iudicio p̄superiore accenderet: ueq; Alexandræ mors etiā Hyrcano sacerdotiū regnūq; ademit. Nā bello uictus ad munitiora sese cōtulit, retētisq; cōiuge & filiis Aristobuli, quos in castro inuenerat, amplexatus est mutare cōditionē, ut ad Aristobulū ptās oīs transfiret, & sacerdotiū, ip̄e priuatus in domū Aristobuli cōcederet. Nec tñ diu cōtentus fuit aulā regiam priuatis mutasse ædibus. Nam excitatus ab Antipatro, primo in Arabiā cōtendit, uelut cōtestatus pacti iniquitatē. Deinde ubi infirmū sibi aduersum Romanos, quos in sui societate per Scauz; Aristobulus illexerat, Arabi regis auxiliū aduertit, Pōpeio uenienti querimoniā detulit, qui eludentē Aristobulū, anno iā tertio imperitatē bello proulit, autoritate cepit, atq; añ uictoriā custodiā dedit, superatoq; eius populo, & capta urbe captiuū ip̄m cū filiis Romā dirigi p̄cipiēs, Hyrcano sacerdotii dignitatē refudit, atq; eum p̄sidē ciuibus absq; diademate tñ, regniq; infulis statuit. Largus quidē honoris, sed cōsultor getis, ne fraternæ insolētia spū pax turbaret: Ita Aristobulus captus licet, Hyrcanum tamen regno exiit, qui quatuor &. xx. annos postea maiore usu q; noīe in ptate exegit: nec tñ is finis uitæ Hyrcano, qui ptatis fuit. Nā reliquū tps dedecori cessit, ut supra memorauimus: Siquidē superatus p̄lio Parthis Euphratē transgrediētibus, captus, & Antigono Aristobuli filio in ptatē datus, trūcatisq; auribus: nec sic quidē ærtinā miserabilis impleuit acerbitatē. Nā post illā in Parthiā quoq; abductus exul, debilis, senex ludibriū de se barbaris p̄buit, & cognito postea q; Herodes imperitaret, cuius cōiugio Mariāne neptis sua potiebat, in Iudæā reuertit: Vbi primo summa honoris specie susceptus, quo insidiar; uelamē obtēderet, haud multo post affictō crimine q; ptatē uellet repetere, interceptus est. Nactus igif; Herodes regnū, qd̄ à Romanis p̄ oppugnata, uel pdita p̄fīa mercede acceperat, in locū Antigoni qui trienio & tribus mēsis tenuerat imperiū, substituit successores in sacerdotiū, nō Asamonai gn̄is, quos clariore fuisse p̄sapia accepimus, sed ignobiles quosq; quos aut libido aut casus dedisset: tñ fatigatis Alexandræ p̄cibus socrus, uel insimulatiōibus territus, Ionathā coniugis suæ frēm septē decēq; annos agentē sacerdotē creauit, quē mox ip̄e exitio dedit, suspectum imperiū, q; circa eū ingentē populi totius gratiā indies uideret adolescere. Posthabito itaq; Ananelo quē iam ex ignobilibus añ Ionathā in sacerdotiū surrogauerat, reliquos p̄ ordinē hmōi elegit, de quibus nihil suspectū haberet. Nam qd̄ in affīne p̄peti nō potuerat, quē admōdū nō caueret in alienis similia: In hmōi ordinatiōibus Archelaus secutus paternæ speciem cō

conueniens, an
ut apud eos minus
minus insolentior sit
Igitur a regno He
reusque prouincii
sacerdotiū pri
cipis dignitatis sola
principibus no
elis eius, qui i
ere. Itaq; cum au
regionis, cōuulsa
quam in uacu
is in seiplos man
lices, ut improbi
tum, sed Floro su
dicos & Romane
Ang. C
dam in
uit arma
tie, & pacis uend
gressus, urbē cui n
ora montiū conf
natus quoq; pul
tum foret, lopper
tempetibus qui c
peris ferme amp
epopulatus, diri
bus cunctis obuia
quit. Feruebat in h
fferant. Qui cor
pauerunt, ut duo
ere, neq; pediter
cū uenti necant. C
rūe latere. Et om̄i
cū omni manu A
modi. Sed prius
igni dereliquerūt
solumis quinq; gin
manit Iudæos: Qu
ne initiabant rat
es subuenissent pe
sed oēs grauiter pe
turus Monobazi &
ne aggressi repulere

Simon quoq; a
Cælius in reg
bus sui, ingre
nō sine multa clade
tam q; diceret pop
nissum, si mō in rel
licederet, ut p̄lio
corum alterum p

eiem consuetudinis, angustioris animi tenuit sententiam; more quodam insito mortalibus ut apud eos minus suspecta sit ignavia hebetior, q̄ gratia bonorū, cum infirmus animus insolentior sit in rebus secundis, prudentior aut nouerit uicem referre de bñficiis. Igit̄ à regno Herodis usq̄ ad Romanū imperium, quod Archelao deiecto, Iudæam reliquis prouinciis associauerat, atq̄ inde usq̄ ad templi excidium & triumphū Titī fuerunt sacerdotū principes uiginti & octo, per annos centū & lxx. Sanè apud plerosq̄ eorū dignitatis sola functio, penes paucos etiam ius ptātis fuit. Liqueat igit̄ in sacerdotum principibus non perseuerasse legitimi generis successionē; quia non oēs ex Aaron neq̄ filiis eius, qui in eius subrogati locū, formā præscriptæ successionis ceteris dereliquere. Itaq̄ cum avaritia aut perfidia suorū corrupta essent maiorū instituta, uiolata iura religionis, cōuulsa æquitatis præsidia; nō immerito eos diuina deseruit opitulatio, eorū tanquam in uacuū populū omni iniuriarū genere processum, ut seditioibus domesticis in seipos manus uerterent: atrociniis grauibus afflictaerent, teterrimos sortirent iudices, ut improbis nequiores succederēt: deniq̄ Albinus deterrimus habebat superiorum, sed Floro successore is inter bonos relatus, qui facem belli extulit, præliū inter Iudæos & Romanos accēdit, quæ cā supremo tēpli & urbis excidio fuit. Ca. XIII.

• Apud mortales minus suspecta est ignauia hebetiorum q̄ gratie bonorum.

Florus;

Cestius in Syria rexit.

Zabulon

Lidda Gabaon,

Lorcyus uulneratur.

N Anq̄ Cestius ubi ardere Iudæos cōperit belli furore, qui summā militiæ regēdam in partibus Syriæ à Romanis susceperat. xii. anno imperii Neronis mouit arma, ut militū Romanorū quibus erat custodia cōmissa coercendæ insolētiæ, & pacis tuendæ necem ulciscerēt. Congregatisq̄ etiam sociorū auxiliis, Iudæam ingressus, urbē cui nomen Zabulon, dilapsis metu incolis, plenam diuitiarū, quas ad superiora montū confugiētes dñi secum auferre nequuerant, diripi ab exercitu passus. Admiratus quoq̄ publicorū opes pulchritudinē, incendi iussit: & quasi hoc paḡ ad uindictam foret, Ioppen præmissis exercitu, ne q̄s fuga sese exitio subduceret, terra mariorū irumpētibus qui destinati fuerant, occupauit; necatisq̄ octo milibus uiorū & quadringentis fermē amplius, ubi præda rapinæ cessit, exusta ciuitas est: uicina quoq̄ Cæsareæ depopulatus, diripuit inuēta, uicos incendit. Cuius fregit impetū Saphoris egredientibus cunctis obuiam Cestio, ciuū fauore & gratia delinitus, immunē cladis urbem reliquit. Feruebat in his locis congregatio latronū, sed adueniente exercitu, in montes concesserant. Qui conferentē signa Gallū præpositū duodecimi ordinis adorsū fortiter exagitauerunt, ut ducētos fermē Romanorū occiderent. Verū ubi superiora locorū occupauere, neq̄ peditem cominus potuerunt latrones pati, & fugiētes ab equitibus facile circumuenti necant. Cæsi itaq̄ supra duo milia, pauci fugati, qui in arduis montium potuerūt latere. Et omni a latrocinio regiōe purgata, Gallus in Cæsaream reuertitur: Cestius cū omni manu Antipatridē perrexit, quibus nō mediocrē Iudæi coaceruauerūt multitudinē. Sed priusq̄ consererēt manū, per diuersa dilapsi, regionē & uicos direptioni & igni dereliquerūt. Lidda quoq̄ uacua incolarū reperta, & incēsa Gabaon quæ ab Hierosolymis quinq̄ginta stadiis aberat, ubi Romanū exercitū accepit in conspectu posita, armauit Iudæos: Qui posthabita sabbati celebritate (quod ueteri cultu & solēni obseruatione initiabant) tanto impetu in Romanos p̄siluere, ut oēm exercitū auerterēt, nisi equites subuenissent peditibus laborantibus. Cæsi Romanorū quingēti & quindecim uiri, sed oēs grauius periclitati: de Iudæis autē duo & uiginti bello amissi. Quo loco emicuit uirtus Monobazi & Cedei, qui cognito q̄ à Iudæis in Romanas acies isurgeret, à fronte aggressi repulere plerosq̄, & coegerunt in urbem redire.

Caput XV.

Simon quoq̄ ascēdētes Romanos propinqua urbis impedimētis exiit. Vnde & Cestius in regione sese triduo tenuit. Qua mora circūfusi hostes & in superioribus siti, ingressus speculabat̄ uniuersos, ne quis impune irrūperet. Qd̄ cōsideras nō sine multa clade utriusq̄ ptis tētari nequire, misit suos rex Agrippa Lorcyū & Phœbam q̄ dicerēt populo, ueniabile, quicquid ab eis esset aduersum Romanos flagitii cōmissum, si mō in reliquū positis armis sibi cōsulerent: astimans qd̄ uel uniuersis suadendū crederet, ut plio renuntiarēt, uel partē ceteris auellendam. At contrā seditiosi metu ne eorum alterum procederet, legatos adorsū Phœbam interfecere, Lorcius autem expropterea uul-

Marginal notes on the left side of the page, partially cut off and difficult to read.

pto uulnere potuit. Videns Cestius huiusmodi in urbe contentiones, quibus alii in legatos insurgerent, alii Romanos utbe suscipiendos suaderent, irrumpere conatus, usque Hierosolymam resistentes repulit: & ipse ad tertium stadiū memoratæ urbis cum exercitu appropinquauit, atque illic exegit triduum. Quarto die impetu facto, ingressus Bethesdam ilico incendit, & Cenopolim. Qui conscendens ad superiora urbis refugientibus in interiora seditiosis, si irrumpendū in urbē putasset, haud dubie omne bellum eēt solum. Denique plerisque Ananus Ionathæ filius collocauerat, ut inuitarēt Romanos uocibus suis, quasi portas referatur. Sed dum Cestius uel reuocaret a Prisco, uel plerisque centurionibus qui corrupti a Floro bellū adulescere cupiebant, uel paræ credit Ananus cum suis muro deiciat. Quibus ad sua refugientibus, locū eorum seditiosi occupauerunt, Romanique quinque diebus tentantes diuersos aditus, cum impossibile sibi cerneret irruptionē, electis ualidioribus quibusque, & sagittariis, à septentrionali latere templū petebant, ludæi quoque non feriantur præliantes fortiter, & repulsis crebro hostibus elatiores. Ad postremum tamen multitudine sagittarum uulnerati alii, alii percussi & territi, cessere: Romanis murum suffodere, & portam incendere templi adoratis. Magna seditiosos formido incesserat, & quædam mentium consternatio: denique plurimi quasi continuo periturae urbis excidio se subtrahebant fuga, nec consistere ausi, dederant populo confidentiam, ut discedentibus eis quoque circummallatus fuerat multitudine, tanquam iam liber, & quadam exutus improborum obsidione, circa portas sese infunderet, quibus apertis Cestium reciperet, quasi non oppugnatum urbem, sed defensum uenisset: sed ipsum quoque Cestium subito quidam inuasit stupor, ut nec desperationem improborum, nec studium plebis intueret. Qui si paulisper coeptis incubuisset, bellum depulerat, urbem ceperat. Sed aduersa (quantum intelligi datur) ludæis uoluntas dei, imminente belli exitu comperendinauit: donec complures, ac pene uniuersos ludæicæ gentis ruina inuolueret. Expectabat (ut reor) ut omne nefas scelerum enormitasque cresceret, & impietatis incremento supremorum adæquaret mensuram flagitiorum. Quid fuit illud quod cum perurgere debuerat Cestius, subito exercitum reuocauit, soluitque obsidionem? Quia repentina contra expectatum commutatione rerum, fracti animi bonorum, & erecti latronum sumpsere fiduciam, atque à fuga ad insequendum regressi, inuadunt posteriora agminis, multosque illic confuse ruentes equitum & peditum obrutauerunt: Et iam inclinauerat dies: unde metuens Cestius noctis propinquitatem, & tenebrarum caliginem quibus amplius fiderent gnari locorum, quo incertos regionis undique urgerent, uallum ante urbem constituit, sequenti die cum hostem relinqueret in sese armavit, ut discessio eius causam metum arbitrarentur. Circūfusi itaque latrones à lateribus, a tergo, postremos cedere, incedentem iaculis exercitum infestare, in confertos missa telorum uis haud facile frustrari. Si quis referire audebat, patere uulneri: si quis conuertere sese ad infestantem à suis relinquit, ab hoste claudi. Munitior enim semper est qui sequitur quam qui præcedit: quia hic pectus tegit, ille hosti terga sua detegit. Vehementer igitur Romani urgebant tanquam obsessi, qui obsessum uenerant: nec iam sustinere aut perpeti poterant, armorum potere ipsi graues, hostibus uelocioribus, quos neque consequi facile erat, & metus innumus ne acies interrumpere: iniqua ergo certaminis conditione nocere hosti nequibant, cum ipsi grauiter afficerent: hærebatur Cestius consilii incertus, cum per totum iter suos ceteri uideret: Etiam plerisque afflictis militiæ primoribus, substitit biduo quasi fessos reparaturus. Sed cum magis ac magis augeti numerum hostium cerneret, & omnia in circuitu referta aduersariis, sibique officere quod moraretur, eo quod plures congregarentur. iiii. die compositum quærens transitum faciliorem, impedimenta agminis amoueri precepit, caesa iumenta, pleraque uehicularum cominuta, aliaque hominum quæ oneri magis quam usui in periculis erant, consumpta, aut precipitata, ut obsidionum instrumenta, aut genera telorum quibus rebus amplius coterrebant, ne aduersum se hostem suis subsidiis armarerent. Quod ubi animaduertente ludæi, fugam potius à Romanis quam bellum parari, occupauerunt itinere angustiora, diffusioribus locis minus instare, prohibere à fronte, a lateribus coarctare, urgere a tergo, cogere in precipitum, in quod undique conclusi, aut lapsi deiciebantur: plerique obtexere cœli iaculis, operire agmine sagittis, nunquam remisso officio sed sola aduersariorum pernicie: iam nec ipsi pedites subsistere poterant. Equitibus uero maius periculum, qui per prupta saxorum ac lubrica labentibus equis deuoluebant, nec ordinem seruare poterant angustio

Munitior qui sequitur quam qui præcedit.

ingressu impeditur
defectionibus negab
illis iacobum hære
ritus delectant copi
nam in proximo le
cubant loco: exit
pugnauerunt. Qua
mortis infunderat,
maximo officia p
paratus, aliquibu
tere solent: sicut
custodiæ strep
hac fraude edu
bus dubiis fide
quidem nox di
omnis locus, in
primū, quoque si
ginta uiris, ex
perantius iter ut
eorum, que fugien
tur: passim iaceb
Instrumenta in e
re: reuertentes c
enim usque ad urb
Romanū, & con
rum, cum trium
rat, ut paucis suc
tes extinguerent

Ed non on
gnam Cest
pere gelit
Sauals frater cum
cōtulere, petenti
pit, nec postulat
maximæ necessit
circūueniret: qu
tate Cestium exc
malisse. Hæc eni
qui circa se sperar
ita aut plerique p
sue societatis cont
lo congregatos, qu
si procurauerant,
in exitu soli pater
nus istiusmodi tract

Angustio ita
facile fuit, e
exempli b
nos reor. Nam cum
habitanes ludæo
quæ more ingeni

angusto impediti tramite: Ex altera parte rupes, ex altera parte præcipitia & fuga loci, & defensionis negabant. Iudæi contra spe uictoriae amplius accendebant, imminebant fessis, instabant hærentibus, insultabant desperantibus, & propè omnes Romani exercitus delessent copias, nisi nox subuenisset; cuius tenebris bellum impeditum, quam Romani in proximo loco (cui Bethoron nomen) egerunt, ita ut Iudæi circumfusi undiq; specularent locorum exitus, ne Romani dilaberent. Cestius aperto itinere diffidens, dolo fugam tentauit. Quadraginta itaq; elegit uiros, quibus euadendi desperatio contemptum mortis infuderat, eos constituit in munitiõibus præcepto, ut tota nocte cum strepitu maximo officia prætendentiũ uallo circumsonarent, ne Iudæis proficiscētis exercitus apparatus, aliquibus solitis indiciis manifestaret: quibus sese ipsi quicumq; turbant, prodere solent: silentio autē egredierent uniuersi, nihil suspectantibus Iudæis: qui solennes custodias: strepitus audirent, ex quibus omnes in loco manere Romanos arbitrarent: hac fraude eduxit exercitum Cestius, & iam confecerat stadia triginta, usus paucorum in rebus dubiis fide, qui perituri gratis præstare sociis pericula sua, q̄ perdere malebant. Et quidem nox dolum texerat, sed dies prodidit. Nam ubi luce diffusa res aperta sunt, & omnis locus, in quo habitauerant Romani uacuis apparuit, impetu facto Iudæi in eos primũ, quorum simulatis officiis decepti fuerant, irruunt, leuicq; negotio deletis quadraginta uiris, exercitum sequunt, qui & nocte plurimũ spatii confecerant, & per diem præstantius iter urgebant, ne noctis iam periculis inuoluerent. Plena erat uia impedimentorum, quæ fugientes Romani derelinquebant; ne iniusto quisquam sub face remoraretur: passim iacebant uasa utensilia, uel etiam bello necessaria, arcubalistæ, arietes, cæteraq; instrumenta in excisionẽ urbis adducta, quæ sequentes Iudæi præteribant, ne essent moræ: reuertentes colligebant, ut his aduersum eos uterent, quorum focii dimississent. Secuti enim usq; ad urbem Antipatridem, postea q̄ prætergressum oẽm offendere exercitum Romanũ, & comprehendendi spes lapsa, retorquent uestigiũ: captantesq; spolia caesorum, cum triumpho & hymnis Hierosolymam regrediunt. Quibus tantũ letitiæ cesserat, ut paucis suorum amissis, quinque milia peditum de exercitu Romano, & trecenti equites extinguerent. Qd̄ gestum est duodecimo anno imperii Neronis, ut supra memora-

Caput XVI.

Cuius.

Sed non omnium Iudæorum illa exultatio erat. Nam fuere qui se post illam nõ pugnam Cestii sed ærumnam, quasi de supremo periculo nauigii mergentis eriperet gestirent, atq; enatare de ciuitatis naufragio, ac præ cæteris Custobarus & Saulus frater cum Philippo principe militiae regis Agrippæ, hi fugientes ad Cestium sese cõtulere, petentes ut ad Neronem in Achaiam dirigerent. Quod Cestius uolens accepit, nec postulata abnuuit, ut per ipsos Cæsar edoceret, causam belli Florum fuisse, sibi uim maximæ necessitatis bello incubuisse, ut inopinata conspirantium multitudine exercitus circũueniret: quem magis consilio ducis ereptum periculo, q̄ implicatum linqueret. Tentasse Cestium excitata in Florum odia sedare, sed nequiuisse. Itaq; incidisse bellum, non intulisse. Hæc enim mandata erant ut cõtotione omni Cæsar in Florum excitata, minui circa se speraret Cæsaris offensionẽ, quam malæ gestæ rei consciẽtia pertimescebat.

Ita autem pleriq; perterriti sunt Romani clade exercitus, ut Damasceni metuẽtes suspectæ societatis contagia, propter habitationis consortiũ, interficerent Iudæos in gymnasio congregatos, qui secum urbem incolebant, quod illi uel suspicione, uel dolo iam dudũ procurauerant, ut à gẽtilibus cœtibus segregarent, ne quid per noctem nouerent, uel exitio soli paterent. Summo sanè mysterio silentii, ut ne ad uxores quidẽ suas conatus istiusmodi tractus mearet. Qm̄ ipsæ quoq; ex parte maxima Iudæorum cultibus adm-

Caput XVII.

sciebantur.

Angusto itaq; in loco omnes adorsu, peremerunt Iudæorum decem milia. Quod facile fuit, ut præuenti ab armatis inermes perirent. Et quidẽ eius immanitatis exemplũ recens, Scythopolim etiam in maius pcesserat, quo incitatos Damascenos reor. Nam cum Iudæi finitima quæq; popularent, uenerunt Scythopolim, atq; illic inhabitantes Iudæos tentare adorsu, aduersarios experti sunt, quos sibi fidos arbitrabantur: qm̄ more ingenii humani pponderat apud eos salutis cura necessitudini: in secũdis

figitur

igitur constituentes tribule collegium, praferunt inhabitatū societate, tribulibus cladem minatur. Quod suspectū gentilibus, quia promptioribus studiis odiorum in suos executio praeterebatur: ne simulationis specie dolus adornaretur, atque urbem incautionibus accolis noctu adorirent, prostratisque omnibus gentibus apud Iudaeos sibi gratiam reconciliarent; ac per hoc si uellent fidem suam circa gentiles probare, cum omni generatione sua urbe excederent, uicinisque peterent nemus. Quo facto per biduum quieuerunt Scythopolitae, ut portio Iudaeorum suspicionem deponeret, indueret securitatem. Tertia nocte cum iam praesumpta fides gentilibus remouisset sollicitudinem, incautis & dormientibus uis illata, decem & tribus milibus hominum necatis; quae cumque etiam habuerunt di-

• Alij fides
grae remouisset
custodiam
& caetera.

Passio Simonis
acerba

Caput XVIII.

(Crepta sunt.

Expositionem exigit Simonis acerba passio, uisu & auditu miseranda: sed nouitate rei memorabilis. Is erat in populo Iudaeorum, Saule haud ignobili genitus patre, animi audacia praeditus, & corporis fortitudine. Quorum utraque in exitum tribulium suorum exercuit, qui plurimos ex populo aduentitio Iudaeorum crebro in cursu peremit, ac si forte conspirati adessent, solus sustentaret aciem, & conglobatos solitus auertere, totius erat nodus ac mora belli; & plerumque desperatis rebus conuersio. Exhibebant haec ciuibus aduersum suos Scythopolitani incolatus militiam: sed non diutius cognato debita sanguini defuit uindicta. Namque ubi fracta fides, & Scythopolitae circumuentis qui ex composito se ad nemus contulerant, instare bello, atque ingruere coeperunt. Et iam filios ac parentes Simonis deleta multitudine caeterorum, eminus licet missilibus ac telis petebant. Videns Simon innumerabilem multitudinem facili negotio superiorem, ut diutius tolerari nequisset, gladium extraxit, atque in hostem conuersus clamabat dicens, digna Scythopolitae factis recipio meis, qui cognatorum necem quam uobis impederem beneuolentia testificatus sum, & fratrum sanguinem uobis obsidem dedi gratiae, quibus iustius perfidia tribueretur. Nunc dum alienigenis fidem defero, in domesticos amisi: prodidi etiam liberos, parentesque quos a uobis tamen necari non oportebat, si mercedem sceleris aestimaretis. Moriar igitur, sed iratus omnibus, nulli amicus, qui circumueniunt meos, & propriis manibus ultionem de me prius expectam, peremi socios religionis & fidei consortes, recognosco sceleris mei debita. Soluam tanto dignum sacrilegio paricidium, ut ea sit & pro flagitio poena, & ad uirtutem gloria: ne quis se iactet alius meo uulnere, in me ipsum postea conuertetur dextera mea: ut uideatur furoris esse quod mortis, non imbecillitatis: ne quis insultet cadenti, * sit uindicta paricidii clementia, paricidii sacrilegii. Haec locutus, conuertit obtutum in liberos parentesque, & indignatibus oculis cum iam misericordia mixta irae succederet, abreptum e medio patrem gladio transuerberat, post eum mater attrahitur, ne esset qui pro nepotibus interueniret. Offert se pro ordine uolens uxor, ne tanto deiecta coniuge superuueret. Occurrunt filii ne degeneres tanto patre in ipsa morte iudicarentur. Festinabat ipse celeriter hostem perimere. Omni itaque perempta familia stetit in medio funere suorum. Et tanquam triumphans domesticis passionibus, quod neminem suorum alieno gladio uidit perire, eleuauit dexteram ut omnes uiderent, ac formidabilem sibi cunctis subiiciens mortem, proprio uictor sese transfixit mucrone. Memorabilis iuuenis ob egregiam fortitudinem corporis, & animi magnitudinem: sed quae fidem alienigenis potius quam suis detulit, tali dignus exiru fuit.

EGESIPPI DE EXCIDIO HIEROSOLYMITA.
VRBIS HISTORIAE LIBER TERTIVS.

Caput I.

RA postquam Neroni nuntiata sunt in Achaiae partibus sitio, qui tragicorum carminum meditatione contenderat, ut de pluribus scenica coronam referret: nescias quo magis turpis, utrum quod in scenam imperator prodiret, an quod scenam suis flagitiis impleret, qui turparet Orestem canendo, & paricidio representaret, grauis eum inuasit metus. Non illa ludorum similia sed bellorum suprema per timescentem, ut aliquando a theatralium uoluptatum obscenitate, & paricidalis amentiae furore resipisceret, atque ad curas recipere, conuersus

*
Quidam habebant sit iudex
paricidii de-
sententia.

ueritas in se
tantam cladem resp
dignatur timor,
mentem haberet:
loq; confitendo le
rogem perior
nam. Vespasi
anum ab adole
germanorum tr
composuerat. E
suerat: cuius t
mabatur. Itaq;
hoc duce iteru
equatis inter
ronis apud ex
puritatis oppr
mani orbis est
foret. Vespasi
cus obteperet i
dem, praefereba
tabatur futuris
linqueret. Num
olentem comp
orum insolenti
nem auxilio de
tum. Demens
num cognouit

ERant tu
operibus
rant: cap
iumentum uic
atribus polliceb
mum apud eum
fudem arbitrat
tum metiri, no
gno est consum
tam, tamen pra
tra id temporis
re. Admonere
bus habebatur Pe
uegit remedium,
nem: uterq; affue
ris dare: ut si posse
suis opem ferret di
tam plurimum suas
Petrus occideretur.
gauisset: sin uero p
uit Petrus: adorsus
sua carmina, ut ce
m quod iam uiue
ret conferre sese t
sanctus loquat: si